National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 15 1979
NEWSPAPER

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

Nr. 29 (2568) XXVIII aastakäik — Teisipäeval, 17. aprillil 1979 — Tuesday, April 17, 1979 — Üksiknumbri hind 40 centi

Miks venelased vabastasid Laimonis Niedre

Rootsi lätlase sunnitööle saatmine tegi halba reklaami Moskva olümpiale

STOKHOLM (EPL) — Rootsi saabus tagasi lätlane Laimonis Niedre, kelle vene võimud täiesti ootamatult olid vabastanud. Tegelikult sai Niedre Riia kohtu poolt möödunud aastal 10 aastat. Süüdistus: spionaazh, kuna Niedre olevat pildistanud sõjalisi ja strateegilisi objekte. Peale selle omanud ka kohalikke kaastöölisi. Tema lähim sõber oli samuti kaebealune ja mõisteti 12-ks aastaks töölaagrisse.

Muidugi hakati otsekohe spekuleerima, miks Niedre nii äkki vabastati.

Osalt viiakse see kooskõlla äsja päevakorda kerkinud spionaazhilooga Rootsis, s.t. Stig Berglingi tabamisega. Nii saavat N. Liit asja pehmendada ja osaliselt „nägu päästa".

Kuid spioonilugude puhul on viimasel ajal tavaline, et venelased teevad agentidega vahetuskaupa. Läänes vahistatud spioon vahetatakse välja mõne N. Liidus kinnikukkunud agendi vastu.

Et nüüd N. Liit äkki ja puhta muidu mõne spionaazhis süüdistatu ära kinkis, ei peeta võimalikuks.

On oletatud ka seda, et viimasel ajal on taas olnud päevakorral Wallenbergi saatus ja salapärane kadumine vene vanglates ja laagrites. Selletõttu ei tahtvat N. Liit luua mingisugust paralleeljuhtumit, mis vähendaks N. Liidu reputatsiooni.

Ja kuna Niedre on haiglane, siis polevat N. Liidu võimud soovinud riskeerida võimalusega, et Niedre jääb veelgi haigemaks või koguni sureks. Seepärast lastud ta lahti.

Rootsi võimud on oma kommentaariga suhteliselt tagasihoidlikud.

Antakse mõista, et vabastamise põhjus võib olla puhtal kujul humanitaarne, arvestades Niedre tervislikku seisundit.

TV-s esines Niedre intelligentse, aga väsinud ja loomulikult närvilise isiksusena, kes rääkis head rootsi keelt.

Niedret pole füüsiliselt kuskil halvasti koheldud, nagu ta kinnitab. Ta on sunnitud. Aga teda on lühikese aja jooksul veetud ühest vanglast teise ja transpordid vanglate vahel on olnud väga ebamugavad. Vangivagunites pidi ta lebama kõval pingil ilma igasuguse madrasita, padjata või tekita.

KGB ülekuulajad on olnud suhteliselt viisakad. Aga nad on Niedrele rääkinud, kuidas rootsi ajakirjandus on avaldanud artikleid, milles Niedre tegevus „spioonina" on huka mõistetud. Tegelikult muidugi taolisi artikleid pole ilmunud.

Niedre arvab, et teda on mööda vanglaid ringi veetud, et avaldada tema peale teatud survet.

Lõpuks on ta pikemat aega olnud Mordva vanglas koos 115 teise vangiga — kõik peale tema kriminaalvangid.

Seal on olnud 15 välismaalast, neid kõiki on süüdistatud narkootikahangeldamises.

Vastavale küsimusele vastas Niedre, et ta pole spioneerinud. Ta on teinud fotosid ainult turistidele lubatud linnades Tallinnas ja Riias, mitte mujal. Skudra on tema kätte andnud käsikirja, milles on olnud ka fotosid. Niedre ütles, et tema ei tea, kas kõik fotod seal olid „lubatud.

Rootsi ajakirjandus on küsinud, miks Niedre vabastati. Mõned ajalehed on arvanud, et tegemist olevat Moskva „murega" Niedre tervise pärast.

Tõenäoliselt oli Moskvale ebameeldiv (eriti enne Moskva olümpiaadi) Niedre vangistamise ja protsessi ümber tekkinud küllaltki äge poleemika.

Samal ajal hakati rootsi ajakirjanduses jällegi uurima Raul Wallenbergi kadumist. Niedre protsess oli saavutanud oma sihi — manitseda oma kodumaal käivaid pagulasi ja kodumaalt läänt külastavaid inimesi ettevaatlikkusele sealsete olude valgustamise puhul.

Niedre vabastamisega oli võimalik sooritada „humaanne zhest", millisena seda osas lääne ajakirjanduses ka on registreeritud.

Toronto gaidlipkonna Põhjala Tütred pühitsesid oma kolmekümnendat aastapäeva. Sündmuse puhul tõid lipkonnale kinke need gaidid, kes olid asutajate hulgas. Kingituste vastuvõtjad olid praegused gaidid, kes on kingituste toojate lapsed. Pildil vasakult Mall Jürman, Milvi Silm, Ingrid Silm ja Karin Jürman. Foto: Vaba Eestlane

Suur õlilaik ähvardab Stokholmi saarestikku

Soomlased organiseerivad suuri jõude õlikahjustuste vastu võitlemiseks

HELSINGI — Soome valitsus on saanud oma meresõiduvalitsuselt seletuse Soome ja Rootsi saarestikku ähvardava õlikatastroofi suurusest. Valitsus on kiitnud heaks kavad õlikahjustuse tõrjumiseks ja lubanud küllaldaselt raha kulude katteks. Õlikahjustuse ära hoidmine võib Soomele minna maksma mitu miljonit marka.

Meresõidu valitsus uurib imemise põhimõttel töötavaid süvendajaid ja tanklaevu, kuhu õlist jäänud jääsuppi juhitakse. Samaaegselt on ka kaitsejõude palutud oma abi andma randade puhastamisel, kui see vajalikuks osutub.

Ka tööturu ametivõimud on hakanud selgitama, kui palju töötuid on saadaval puhastustöödeks.

Meresõiduvalitsuse arvates pole võimalik kõiki õli merel tõrjuda, osa sellest tuleb paratamatult ka randa. Keskkonnaministri Eero Rantala arvates on õlitõrjeks ja randade puhastamiseks vaja sadu, võibolla isegi tuhandeid mehi.

Looduskaitse ühingu arvates Läänemere õli võib põhjustada kõikide aegade suurima lindude masssurma. Kuna rändlindude liikumine toimub just märtsi-aprilli kuudel ja väsinud linnud laskuvad meeleldi vaikselt, tüünelt näivale õlilaikudele.

Ka linnusaarte randadele uhutav õli võib põhjustada suurt hävitustööd.

Siseministeeriumi arvates on juba praegu umbes 3.000 alki surnud õlipiirkonnas. Arvestus on tehtud õhust nähtud tähelepanekute kohaselt.

Läänemeres liikumas olev suur õlilaik näis 29. märtsil muutuvat üha rohkem rootslastele muretekitajaks. Umbes 50 km pikkuseks veninud õlivöönd liikus idatuule tõttu pikkamisi Ahvenamaa saarestiku lõunapoolelt Stokholmi saarestiku suunas.

Õlivööndis arvatakse olevat umbes 5.000 tonni õli. Selle lahtipääsu kohta pole ametlikult ja kindlaist andmeist teateid saadud, kuid arvatakse, et see on pärit veebruaris Ventspilsi lähedal Läti rannas karile jooksnud Nõukogude Liidu tanklaevast. Kaua aega on õli puhastamistööd takistanud Läänemerel valitsenud jääolud.

Uganda sai uue presidendi

KAMPALA — Tansaania reguläärarmee ja nendega ühinenud Uganda mässulised üksused vallutasid möödunud nädala lõpul Uganda pealinna Kampala. Sõjaväe toetusel seati Ugandas ametisse uus president Yusufu Lule, kes on elukutselt ülikooli õppejõud. Endine president diktaator Idi Amin, kes terroriseeris Uganda rahvast kaheksa aastat, oli veel esmaspäeva hommikul jäljetult kadunud. Mõningate andmete kohaselt on ta põgenenud maa kirdeossa ja varjab ennast oma suguharu külades, kuid neid andmeid ei ole ametlikult poot kinnitatud. 67-aastane uus president Lule mainis, et tema esimeseks ülesandeks on korra ja rahu taastamine. Ta kinnitas, et kui Idi Amin tabatakse, siis peab ta vastust andma oma mõrvade ja reetmise eest.

Parrot tunnistati süüdi

OTTAWA — Ontario ülemkohtu vandekohus tunnistas Kanada postiteenijate ametiühingu juhi Jean-Claude Parrot'i süüdi parlamendi otsuse ignoreerimises möödunud sügisel, mille tulemusena postiteenijad jätkasid streiki kuigi parlament võttis vastu otsuse nende tööle saatmiseks. Kohtunik kuulutab karistuse, mille maksimaalseks määraks on 2 aastat vangistust, välja hiljem. On arvata, et Parrot kaebab pärast otsuse kuulutamis edasi kõrgemale kohtuinstantsile.

Rodeesia välkrünnak Sambia pealinna

JOHANNESBURG — Rodeesia spetsiaalüksused, kes kandsid Sambia sõjaväe vorme, ründasid Sambia pealinnas Lusakas Rodeesia partisanide-terroristide Joshua Nkomo peakorterit ja hävitasid mitu ehitust. Nkomol õnnestus oma peakorterist õigel ajal põgeneda ja vigastamatult pääseda ning ta tõotas selle kallaletungi eest veriselt kätte maksta. Võitlus Rodeesia spetsiaalüksuste ja Nkomo ihukaitseüksuste vahel kestis 45 minutit ning Sambia ametlike andmete kohaselt said Nkomo kaitsjatest kümme surma.

Lõuna-Aafrika tülis USA-ga

Ühendriikide saatkonna lennuk fotografeeris Lõuna-Aafrika sõjatööstusi

WASHINGTON — Ühendriikide ja Lõuna-Aafrika vaheline vahekord on muutunud väga teravaks pärast seda kui Lõuna-Aafrika valitsus tegi teatavaks, et Ühendriikide saatkond on kasutanud oma lennukit Lõuna-Aafrika sõjatööstuste kohal spioneerimiseks ja fotografeerimiseks. Lõuna-Aafrika valitsus saatis maalt välja kolm Ühendriikide saatkonna koosseisu kuuluvat diplomaati, millele Washington vastas kahe Lõuna-Aafrika Washingtoni saatkonda kuuluva sõjalise atashee väljasaatmisega Ühendriikidest.

Asjaomastest ringkondadest mainitakse, et Ühendriikide ja Lõuna-Aafrika vaheline vahekord on langenud erakordselt madalale tasemele.

Lõuna-Aafrika peaminister Pieter Botha nõudis Ühendriikide valitsuselt spioneerimise pärast vabandust kuid Valgest Majast lükati see nõue kategooriliselt tagasi.

Ühendriikide võimud mainivad ühtlasi, et Lõuna-Aafrika valitsus oli täielikult teadlik Ühendriikide saatkonna lennuki lendudest ja seetõttu tuli peaminister Botha teadaanne ja vabanduse nõudmine ameeriklastele suure üllatusena.

Washingtoni spionaazhilennud Lõuna-Aafrika kohal on teataval määral müsteeriumiks, kuna mõlemate riikide vahel on valitsenud näiliselt sõbralikud vahekorrad,

mida viimasel ajal siiski on tunduvalt tumestanud Ühendriikide neegrist diplomaadi Andrew Youngi energiline tegevus Lõuna-Aafrika vastu Liitunud Rahvaste Organisatsioonis.

Arvatakse, et Ühendriigid on eriti mures Lõuna-Aafrika sõjatööstuse pärast, kuna kardetakse, et Lõuna-Aafrika arsenalides leidub juba tuumarelvi.

Tornaado hävitustöö USA-s

WICHITA FALLS, Texas — Ühendriikides Texase ja Oklahoma piiril möllas möödunud kolmapäeval hävitav tornaado, mis külvas surma ja hävingut mitmes asulas. Esialgsete andmete kohaselt sai katastroofis surma 56 inimest ning pühiti maa pealt minema terved linnaosad. Kahjusid hinnatakse 300 miljoni dollarile

T.E. AIANDUSKLUBI neljap., 26. apr. kell 8 õ. Eesti Majas

laudkonnavestlus „KÖÖGIVILJAD"

Koidula Ruberg, Valve Janson, Leida Homits, E. Kuris, M. Lepik, M. Tamm

Seemnete vahetamine

KÕIK TERETULNUD!

EELK PEETRI KOGUDUS

Pühapäeval, 29. aprillil kell 6 õhtul Peetri kiriku seltskondlikes ruumides CANTATE DOMINO korraldusel

MÄLESTUSTE RADADEL

KAVAS LAULU, LUULET JA HUMORESKE

Esinevad Cantate Domino koor ja solistid, Harjo Tari, Andres Raudsepp, kanneldajad A. Kuusi juhatusel, noored Ingrid Kivi, Linda Kolli ja Tiiu Roiser akordionil.

Klaveri saade ja koorijuhtimine Charles Kipper.

LOTERII — KOHVI — Sissepääs 4.00 dollarit

PÄRNUMAALASTE KEVADPIDU

reedel, 27. aprillil kell 7.30 õhtul Tartu College'is

Tantsuks mängib G. ILTALI ORKESTER

BAAR — LOTERII

Hind $10.00 koos õhtusöögiga isikult. Laudade ettetellimine tel. 461-5859 või tel. 489-4658

EELK VANA ANDRESE KOGUDUSE

30. AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS

PÜHAPÄEVAL, 22. APRILLIL, KELL 4 P.L.

Sõnalises osas piiskop Karl Raudsepp — altarikõne, Vancouveri Peetri koguduse õp. Thomas Vaga — jutlus, liturgias õp. Andres Taul. Muusikalises osas solistid Valve Tali ja Hilda Sepp, Hamiltoni Eesti Segakoor ja „Helletajad", juhatab Olaf Kopvillem, orelil dr. Roman Toi.

Jumalateenistusele järgneb kohvilaud eeskavaga, Hamiltoni E. Segakoor ja „Helletajad" O. Kopvillemi juhatusel, Eva Rammo klaverisaatel esitavad luule ja laulude põimiku.

AKADEEMILISE KODU

MAI VASTUVÕTT

ja tants

reedel, 4. mail 1979

Tartu College'is

Uksed avatud kell 8 õ.

Sissepääs $7.—, katab kõik õhtu kulud

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Bonn ja idapoliitika

Lääne-Saksamaa suuremad parteid, praegu võimul olevad sotsialistid ja opositsioonis olevad kristlik-demokraadid, koondavad juba tõsiselt ridu eelolevaal aastal toimuvateks parlamendivalimisteks. Mõlemad pooled otsivad ja kaaluvad selliseid probleeme, mis äärataksid rahvamasside hulgas huvi ja millede esile toomisega ja neile lahenduste otsimisega oleks võimalik inimesi kaasa tõmmata ja valijaid oma partei vankri ette rakendada.

Ühe tähtsama küsimusena kerkivad eelolevatel valimistel kindlasti üles Lääne-Saksamaa praegused vahekorrad N. Liiduga, Ida-Saksamaaga ja teiste kommunistlikkude riikidega, mis on üldiselt tuntud Ostpolitik'i (idapoliitika) nime all. Selle poliitika isaks on teatavasti endine kantsler Willy Brandt ning tema poolt rajatud poliitikat on jatkanud praegune kantsler Helmut Schmidt, kuigi modifitseeritud ja tagasihoidlikumal kujul. Lääne-Saksamaa geograafilise positsiooni ja kahe Saksamaa eksisteerimise tõttu on Bonni valitsus idapoliitika viljelemisel eriti delikaatses positsioonis ning kaldumised ühele või teisele poolele võivad esile kutsuda vastaste hulgas terava kriitika.

Kantsler Helmut Schmidti olukord Ida-Saksamaaga, N. Liiduga, Poolaga ja teiste kommunistlikkude riikide suhete arenemisel ei ole kadestamisväärne. Tema poliitilised vastased kritiseerivad teda avalikult ja väidavad, et Schmidt on muutunud N. Liidu suhtes üha järelandlikumaks ja pehmekäelisemaks. Tema sõbrad ja poliitilised kaaslased lükkavad aga need väited ümber ja toonitavad omalt poolt, et Schmidt peab arusaadavatel poliitilistel põhjustel ajama Kesk-Euroopas detente poliitikat ning et see ei ohusta Lääne-Saksamaa sidemeid oma NATO liitlastega. Schmidti toetajad väidavad ühtlasi, et kantsler teeb pingutusi Ida- ja Lääne-Saksamaale üksteisele lähendamiseks ning peab sealjuures arvestama N. Liidu huvidega.

Kuid sellisel poliitikal on oma tugev kõrvalmaik ja seda ei jäta opositsioonis olevad kristlik-demokraatliku partei poliitikud kasutamata. Kui kaugele läheb sotsiaaldemokraatide valitsus relvastamise alal kontsessioonide tegemisega venelastele, kes vastutasuks lubavad teatud piirides Bonni ja Ida-Berliini üksteisele lähenemist? Kas sellise poliitika viljelemisel ei teki olukord, kus Lääne-Saksamaa on NATO-s Venemaa häälekandja, lõhestades sellega vaba maailma kaitseorganisatsiooni ja halvendades Bonni ja Washingtoni vahelisi vahekordi? Sellised küsimused kerkivad seda nähtavamalt esiplaanile, et sotsiaaldemokraadid on alati olnud leebed ja leplikud N. Liidu suhtes, eriti partei vasakpoolne tiib, kes hoiab poliitliste vastaste arvates kantsler Schmidti oma vangistuses.

Nii näiteks ei ole selge, miks kantsler viljeleb tihedaid suhteid partei vasakpoolse tiiva juhi Herbert Wehneriga, kelle väljendused N. Liidu ja tema kavatsuste suhtes on arusaamatud ja läbipaistvalt ebarealistlikud. Wahner toonitab pidevalt, et N. Liidu sõjajõudude suurendamine Kesk-Euroopas on tingitud ainult defensiivsetest kavatsustest, kuna NATO staapidele on see juba ammu selge, et Varssavi pakti sõjajõud Kesk-Euroopas ületavad tunduvalt kaitseks ettenähtud piirid ning on mõeldud Lääne-Euroopa vallutamiseks. Wehneri tugev toetaja on ka partei tuntud ideoloog Egon Bahr ja teisi mõjuvõimsaid poliitikuid, eriti intellektuaalide ridadest.

Bonni praegune ebamäärane välispoliitika, mille kujundamisel ilmselt pahempoolsed sotsialistid suurt osa mängivad, kujuneb kindlasti eelolevatel kuudel valimiskampaania elavnedes üheks oluliseks diskussiooniaineks. Opositsiooni kasutuses on suured trumbid ka viimasel ajal Lääne-Saksamaal paljastatud kommunistide spionaazhiafääride tõttu, mida peetakse sotsialistide idapoliitika üheks paratamatuks kõrvalnähteks. Schmidt võlgneb valijatele kahtlemata selgitava seletuse, kuid sealjuures on omaette küsimuseks kui kaugele ta mõtleb minna oma senise poliitika ümberhindamisel. Tema tugevaks küljeks on Lääne-Saksamaa majanduselu ettenägelik ja kõvakäeline juhtimine, mille tulemusena Lääne-Saksamaal ulatub inflatsioon ainult 3-le protsendile aastas ja töötute arv on 4 protsenti tööjõu koguarvust. Need on mõjuvad argumendid ja nende esile toomisel võivad välispoliitilised probleemid jääda valimiste ajal majanduslike küsimuste kõrval tahaplaanile.

K.A.

Enne SALT'i kokkuleppe sõlmimist. Carter: „Miks teie ei võta seda kõike väikese soolaannusega."

Eesti psühholoog selgitab surmanuhtluse tähtsust

Dr. Eduard Simson-Kallase huvitav analüüs Kalifornia Mõrvadetektiivide Ühingu konverentsil

Kalifornias elav eesti psühholoog dr. Eduard Simon-Kallas kutsuti kõnelema Kalifornia Mõrvadetektiivide Ühingu kümnendale aastakonverentsile, kus ta analüüsis Ühendriikide õigussüsteemi, surmnanuhtlust ja vägivalda. Kõne oli niivõrd huvitav ja põhjalik, et dr. Simon-Kallas sai pärast seda ühingu presidendilt hindava tänukirja.

Dr. Simson-Kallas mainis oma kõne sissejuhatuseks, et talle ei ole vägivald ja surm võõrad, kuna ta oli Teises maailmasõjas kahe aasta kestel kompaniiülem (Dr. Simson-Kallas kuulus ühe Eesti Idapataljoni koosseisu — Toim.). Ühendriikides võib konstateerida huvitavat nähet — kuigi inimesed kardavad surma, on ameeriklased kõige vägivaldsem rahvas läänemaailmas. Kui mõni isik on sooritanud mõrva, siis muutub ta üleöö kuulsuseks.

Kuna mõrva ei karistata surmanuhtlusega, siis ei ole mõrvaril teise inimese tapmisel mingit hirmu.

Referent mainis, et Ühendriikide õiglussüsteem ei kindlusta kodanikele julgeolekut ja kaitset ning on selles suhtes ebaõnnestunud.

Dr. Simson-Kallas kinnitas, et kui ta võttis Kalifornias San Quentini vanglas vastu vanempsühholoogi positsiooni, siis oli ta surmanuhtluse vastu. Ta töötas vanglas kuus aastat ning tema kohustuste hulka kuulus ka surmamõistetute külastamine. Vanglas saadud kogemuste ja vangidega tehtud jutuajamiste põhjal sai talle selgeks,

et hirm surma eest, kartus surmanuhtlusega karistatud saada, olid sellisteks teguriteks, mis pidurdasid kurjategijaid võimaliku mõrva sooritamisel.

Praegusaja uurimisvahenditega ja meetoditega ei saa aga seda kuidagi kahjuks tõestada kui kurjategija jättis mõrva teostamata teda valdanud surmahirmu pärast.

Paljud arsiteadlased ja psühhiaatrid ei aita kaasa vägivalla vastu võitlemisel, kuna nende arvates on iga normaalsest käitumisest kõrvale kaldumine haigus. Kui kuritegevusele sellest vaatepunktist läheneda, siis võtame inimeselt vastutustunde tema tegude eest. Dr. Simson-Kallas väitis, et tema arvates peaks igaüks selle eest vastutama, mida ta teeb. Vägivalla vastu võitlemisel ei tule abi ka sotsiaalteadlastelt, kuna nad segavad ära probleemid ja mainivad, et igast inimesest võib saada kurjategija ja mõrtsukas kui ta satub tugeva surve või vastava ümbruse mõju alla. Nende arvates ei saa siin olukorra parandamiseks midagi ette võtta — probleemid on selleks liiga komplitseeritud.

Edasi mainis referent, et mõrvade ja teiste raskete kuritegude arv Ühendriikides kasvab pidevalt, kuna uued seadused ei kaitse ohvreid vaid kurjategijaid.

Viimase kümne aasta jooksul, kus ühtegi surmamõistetud kurjategijat Ühendriikides ei ole hukatud, on Ameerikas näiteks oma kohustuste täitmisel mõrvatud 1200 politseinikku. Surmanuhtlusele vastane liberaalne hoiak on toonud kaasa olukorra, kus kuritegu osutub tasuvaks.

Surmanuhtluse vastaste arvates on nad moraalsed kangelased, kuid tegelikult on nad kurjategijatele sümpatiseerijad, kes kujutavad mõrvareid ja teisi vägivallategude sooritajaid meie elu- ja poliitilise süsteemi ohvritena, kusjuures ignoreeritakse kuritegevuse all kannatajaid.

Kõneleja tõi drastilise näite, et Ameerikas leinatakse taga surmamõistetud ja hukatud kurjategijat kuid samal ajal ignoreeritakse neid 1200 politseinikku, kes langesid oma kohustuste täitmisel kurjategijate ohvriks.

Referent läks veelgi kaugemale ja küsis, miks Ühendriikide avalikkus ei reageeri sellisele massimõrvale nagu see toimus Kambodzhas, kus kommunistid tapsid miljon inimest. Mis on parem, kas uus või vana, seda ei oska keegi seletada. Näiteks Venemaa tsaar ei tapnud kunagi miljoneid inimesi, kuid seda tegid oletatavasti paremad kommunistid.

Kritiseerides Ühendriikide seadusandlust mainis referent, et seadusi tehakse väga palju ning neid tehakse kahes variatsioonis. Üks liik seadusi mõistab hukka teatud käitumise ja ähvardab seda karistusega, kuna teine liik seadusi, mida tõlgendavad advokaadid, aitab kaebealusel põgeneda nende karistuste eest, millega neid ähvardab esimene liik seadusi.

Selle protsessi tulemusena muutuvad advokaadid üha rikkamaiks ja mõjuvõimsamaiks kuna vägivaldsete kuritegude arv pidevalt suureneb.

Referent ütles, et kuritegude põhjuseks ei ole vaesus ega vähemuse staatus vaid need on tingitud sellest, et inimesel puudub südametunnistus ja moraalsed väärtused, mis mõjuvad piduritena. Meie õigussüsteemis tehakse pidevalt uusi seadusi, mis võimaldavad kurjategijal pääseda karistusest, väitis referent, kes ühtlasi toonitas, et moraalistandardi langemine Ameerikas, kuritegude suur arv ning laialdane ohtlike uimastusainete tarvitamine toovad kaasa kõdunemise ning lõpuks demokraatliku süsteemi kokkuvarisemise. Teised rahvad on arvamisel, et Ühendriikides garanteeritud „õigused" ja vabadused võtavad äärmuslikud mõõtmed, hävitades inimestes võimed oma maa kaitsmiseks ning luues eeldused Ameerika vallutamiseks.

Meie kohtutes ei ole õnnetuseks tõe otsimine esmajärgulise tähtsusega, toonitas dr. Simson-Kallas. Meie kohtuprotsessid on muutunud mängudeks, mida mängitakse advokaatide ja kohtunike erireeglite järele.

Need reeglid on praegu tähtsamad kui tõde, süü või süütus. See võimaldab meie juriidilist süsteemi väärtarvitada. Sellele vastukaaluks mainis referent, et tegelikult peaksime meie esimeses järjekorras rõhku panema julgeolekule ja endi päästmisele, teiseks inimestele ja alles kolmandas järjekorras reeglitele. See ei peaks mitte olema vastupidises järjekorras nagu meie näeme seda tänapäeval.

(Järg lk. 7)

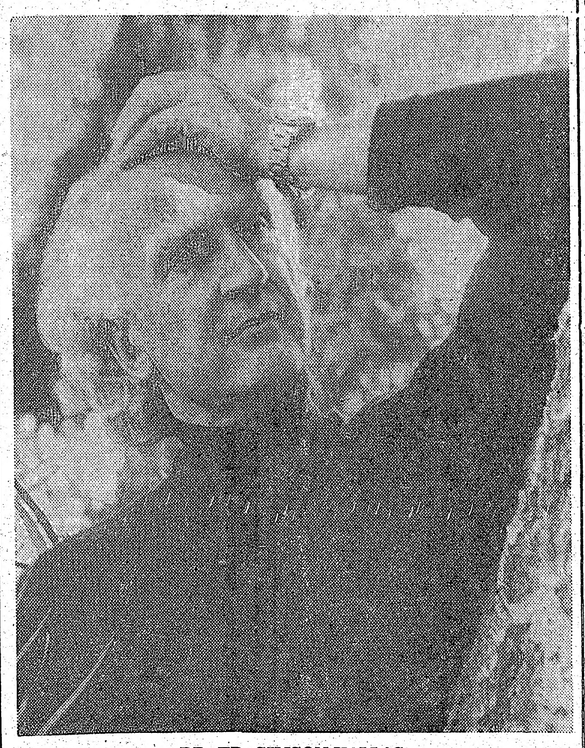

DR. ED. SIMSON-KALLAS

Kommentaarid

Siinse mandri ajakirjanduses ilmub ainult üksikutel juhtudel artikleid või lugejakirju, mis käsitavad Balti rikide ja rahvaste saatust. Meie vabadusvõitluse organisatsioonid ja ideelised üksikvõitlejad on pidevalt üritanud nii Ühendriikides kui ka Kanadas lugejakirjade avaldamist kuid ainult väga üksikud neist näevad trükimusta ja selgi juhul armetult kärbitult ja nudiks redigeeritult. Nagu näha — maaslamajat ei taha keegi abistada ja igaüks hiilib kannatajast vaikselt mööda.

Seda kosutavam on lugeda ühte lugejakirja, mis ilmus Ühendriikides New Jerseys väiksemate ajalehtede aheliku viies lehes, mis hõlmavad siiski kogusummas 1,3 miljonile ulatuva kogutiraazhi. Toome selle kirja, mille autoriks on David B. Winkelstein, kokkuvõetult Newark'is ilmuva „The Star-Ledger'i" järgi.

Autor mainib, et üks prominentsemaid Teise maailmasõjale eelnevaid kokkuleppeid oli Molotov-Ribbentropi pakt, millega kirde Euroopa jagati vastavalt Nõukogude Venemaa ja natsi Saksamaa demarkatsioonijoonega, kusjuures Soome, Eesti, Läti, Leedu, pool Poolat ja Bessaraabia jäid Venemaa mõjusfääri.

Tänu soome sõdurite vaprusele ja raskele maastikule säilitas ainult Soome piiratud iseseisvuse. Eesti, Läti, Leedu ja Poola saatused otsustati liitlaste vaheliste vastastikuste kokkulepetega Casablancas, Teheranis, Jaltas ja Potsdamis.

Vihast pimestatuna ning ilma tulevikuplaanideta ja eesmärkideta Ühendriigid ja Inglismaa garanteerisid kõik võimaliku abi Nõukogude Venemaa koloniaalimpeeriumi laiendamiseks. Parimad näited selleks on „toetus", Varssavi ülestõusule ja põgenike põletamine liitlaste pommilennukite poolt Dresdeni tuletormis.

Nõukogude Venemaa „Holocausti" kirjeldamiseks Eestis, Lätis, Leedus, Poolas jne. ei leidu filme ega televisioonisaateid. Ükski ei tunne ilmselt huvi vene KZ hävituslaagrite vastu, kus laibad lastakse vajuda taiga soomülgastesse (see on odavam kui gaasikambrid). Selle asemel, et kaasa tunda allaheidetud ekpluateeritud pärismaalastele toetavad sellised suured Ühendriikide ettevõtted nagu Manufacturers Hanover Trust, Eaton Corp. ja National Education Association televisioonis selliseid vene propagandafilme nagu „Silent Wars", kus Burt Lancaster tegeleb Juudase osas.

Vene impeerium laieneb isegi tänapäeval vastupanematult Vietnamis, Angoolas, Etioopias, Kambodzhas ja Iraanis. Homme langevad Rodeesia ja Lõuna-Aafrika — kogu maailm. Vahepeal varustab USA Venemaad viljaga, kompenseerides sealse ikalduse, toetab tehnoloogiaga ning abistab nõukogusid pooldavate uudiste vahendajate hästiõlitatud propagandaveskeid.

Võibolla ei ole veel hilja taibata, et Vene impeeriumi julgeoleku kindlustamise asemel on rahvusvahelise rahu saavutamiseks tingimata vajalik hoolitseda väikeste piiririikide julgeoleku eest. Veel ei ole hilja päästa Eestit, Lätit ja Leedut venestamise eest, s.t. lõpetada etnilist ja kultuurilist rahvusmõrva . . .

Nii palju sellest lugejakirjast. See ei ole nime järele otsustades ühegi eestlase, lätlase ja leedulase poolt kirjutatud. Seda rohkem tuleb hinnata kirja kirjutaja olukorra tundmist ja teravat kriitikat läänevõimude kõikuva poliitika arvel. Kui meie saaksime rohkem selliste kirjade kirjutajaid ja kui meie ka ise alustaksime kampaaniat siinses ajakirjanduses — kas või suurte kuulutustega — Balti riikide olukorra selgitamiseks, siis võibolla pääseksime lõpuks ka praegusest stagneerunud olukorrast, mis viib paratamatult vastu Balti rahvaste ja kultuuri sammsammulise hävitamiseni.

*

Kuidas on lood Brezhnevi tervisega? See on küsimus, mis läbistab iga paari nädala järele suurte

(Järg lk. 3)

Teised lehed:

Miks mitte naisi?

Lugedes „Eesti Päevalehe" veergudel suurejoonelisi Eesti vabariigi aastapäeva reportaazhe torkab silma asjaolu: kas aktusekõnede monopol on meeste käes? Kas meil ei ole teenekaid naisi, kes mäletavad vabariigi sündi ja kellel oleks nii mõndagi uutele sugupõlvedele sel tähtsal päeval ütelda? Kindlasti on!

Nii et, lugupeetud aktuse korraldajad — mehed — mõtelge selle peale tuleval aastal.

KARIN SAARSEN-KARLSTEDT

NIZZA — Kaks pangaröövlit tungisid Nizzas mängupõrgu kassaruumi ja viisid kaasa kõik seal oleva raha. Politseil on nüüd võimatu röövlitest salaja tehtud pilte levitada, kuna üks röövlitest kandis president Gisgard d'Estangi maski, teine Prantsuse sotsialistide juhi Mitterandi maski.

HAAPARANTA — Tollimehed vahistasid mehe, kes katsus smugeldada soome vorste kojuigatsust põdevaile soomlastele Rootsi. Mees peeti kinni piiril kui tema autost leiti 150 kg vorste. Kahtlustatakse, et mees on suurem vorstide salavedaja.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

21. ja 22. apr. dr. A. Mae, tel. 493-7321.

28. ja 29. apr. dr. T. Sauks, tel. 461-0912.

Cantate Domino viib mälestuste radadele

Peetri koguduse koor Cantate Domino on oma tegevuse jooksul korraldanud mõned tuluõhtu iseloomulised üritused, kus kergemas laadis koostatud sisuga on kujundatud meeleoluline õhtu. Tänavu toimub selline laulus ja luules põimitud kavaga õhtu üldnime all „Mälestuste radadel" 29. aprillil kell 6 õhtul Peetri kirikus seltskondlikes ruumides.

Eeskavalises osas esinevad Cantate Domino koor Charles Kipperi juhatusel, koori solistid ja kooriliikmete perekonnaliikmed. Samuti aitavad kaasa õhtu heaks kordaminekuks laulusõbrad Andres Raudsepp ja kunagi Cantate Domino ridades laulnud dr. Harjo Tari, kandlemuusikat pakuvad kanneldajad A. Kuusi juhtimisel. Koorijuht C. Kipper on tihedalt seotud õhtu muusikalise osaga, tegutsedes koorijuhina ja klaveril saatjana.

Õhtul on korraldatud veel loterii ja pakutakse osavõtjaile kohvi. Cantate Domino kutsub kõiki kaasa rändama laulust ja luulest helisevaile mälestuste radadele.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 209
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

pealkirjadega läänemaailma ajakirjandust. Ja veelgi huvitavam on, kes on Brezhnevi järglane kui praeguse diktaatoriga peaks midagi juhtuma ja ta rivist välja langema.

Lääneriikide vaatlejate arvates kõigub Brezhnevi tervis üles ja alla. Vahetevahel on ta võimeline oma kohustusi täitma kuigi ta väsib kiiresti ja ei pea enam vastu pikematele nõupidamistele. Kuid on ka perioode, kus ta kaob pikemaks ajaks silmapiirilt ja viibib nähtavasti kusagil erilises puhkekodus kosumisel arstide valvsa silma all. Kuid olgu lood Brezhnevi tervisega kuidas tahes — kindel on see, et partei ja valitsus on kõvasti tema ja ta käsilaste kontrolli all ning paljude vaatlejate arvates on ta isegi oma järglase välja valinud.

Järglase isiku suhtes lähevad lääneriikide vaatlejate arvamised lahku. Partei kõrgemas võimuorganis poliitbüroos on vähe nooremaid mehi, enamus neist on üle 70 aasta vanad. Kuid arvatakse, et Brezhnevi valik langeb siiski mõnele „nooremale" mehele. Poliitbüroo kõige nooremaks liikmeks on 56-aastane Grigori V. Romanov, kes on praegu partei boss Leningradis. Kalkuleeritakse, et tema Moskvasse toomisega tekib raskusi. Tunduvalt tugevam kandidaat on aga 61-aastane ukrainlane Vladimir V. Shtsherbitski, keda Brezhnev viimasel ajal on soosinud. Politbüroo standardi järele on noorem mees ka KGB ülem 64-aastane Juri Andropov, kuid KGB mehena on tal raske partei juhtimist üle võtta. Kõige tugevamaks kandidaadiks peetakse siiski 67-aastast Konstantin Tshernenkot, kes on Brezhnevi eriline soosik ning on töötanud parteis paljudel juhtivatel kohtadel.

Brezhnevi järglase ennustamist võib võrrelda huvitava ristsõna mõistatuse lahendamisega. Siin võib palju viltu minna nagu pärast Stalini surma — kuid elame näeme!

AMI

KAI KÄÄRID
MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.
390 Princess Ave., Willowdale

ESTO MUTUAL FUND, LTD.
Aktsia hind 6. apr. $8.34
145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

Põhjala Tütred 30-aastased

Toronto gaidlipkonna rahvarohke juubel

Laupäeval, 7. aprillil tähistasid Eesti Majas Põhjala Tütred oma lipkonna 30. aastapäeva, millest arvukas lipkonna pere,nende vanemad ja sõbrad osa võtsid. Aktuslik osa avati noortepere defileega, mille järel noored asusid lavale, kus nad tervitasid peolisi lauluga „Meid ühendab saatus ja mõte". Selle järel Rutt Küng süütas elutule ja deklameeris G. Suitsu luuletuse „Elu tuli".

Lühikese palvuse pidas õp. A. Taul. Ta võttis oma kõne aluseks tähendamissõna kümnest neitsist, kellest viis olid targad ja teised rumalad. Ta ütles, kuigi meie ühiskonnas on palju neid, kes tahavad alati teistele midagi anda, on ka neid kes tahavad ainult saada, ega midagi vastu anda. Põhjala Tütred on 30 aastat suutnud anda meie noortele vastavat kasvatust, mis gaidlikke õpetusi sisaldavad, sest siis kui leidub andjaid on organisatsioonil elujõudu ja tulevikku.

Gaidjuht Ingrid Piil tervitas külalisi.

Ta ütles, et pikk rida eesti tütarlapsi on käinud läbi sellest organisatsioonist alates hellakestena ja lõpetades gaididena.

Need tüdrukud püüavad oma kohustust täita Jumala ja isamaa vastu. Ta avaldas tänu tüdrukute vanemaile, kelle abiga Põhjala Tütred on olnud aktiivsemaid organisatsioone siinses eesti ühiskonnas. Ta avaldas lootust, et juhtidel, aga ka noortel enestel jätkuks indu seda ilusat traditsiooni jätkata meie rahvale.

Tiiu Vaikla teadustajana luges ette kirjalikud tervitused gdr. Elsa Raudsepalt, maleva vanemalt gdr. Liis Juskelt, lipkonna abijuhilt Merike Toomeselt jt.

Järgnevalt Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo tõi tervituse, öeldes et 30 aastat on terve generatsiooni pikkus ja täna tähistatakse ühe generatsiooni pikkust noortetööd. Ta tervitas lipkonda kogu eestlaskonna poolt Kanadas, lisades et nooruses saadud kogemused ja elu rikastamine tasub hilisemas elus.

Mida kunagised gaidjuhid on küllvanud, see tasub meie noortele kätte, rikastades mitte ainult oma elu, vaid ka eesti ühiskonda.

Ta soovis õnne, indu ja edu tulevikuks.

T.E. Seltsi nimel tervitas J. Terts, E. Pensionäride Klubi poolt Frieda Terts, E. Skaudisõprade Seltsi poolt O. Piil, Eesti Gaiderite Kogult tõi tervitusi Juta Tammik, tuues kingituseks vaiba, millel motiiviks Kotkajärve ja Põhjala Tütarde embleemid. Eesti Skautmaleva Kanadas poolt tervitas skm S. Kask, andes edasi ka skm E. Rubergi tervitused Montrealist. Rajaleidjate lipkonna poolt tervitas Monika Haarman, „Kalevi" lipkonna poolt P. Loite, T.E. Võitlejate Ühingu poolt juhatusliige H. Kivi, Toronto Lembitu poolt E. Oder, Toronto Vikingi poolt B. Meret, gaidmaleva juht Tiia Kütt koos Helmi Soostariga ja pr. Tarumiga tõid koos tervituse ja kinkisid Põhjala Tütardele eesti ja kanada lipud, mida on senini 30 aastat alati laenanud.

Pärast tervitusi, millele kaasusid mitmel puhul ümbrikud või kingitused, kinnitas Enda Soostar lillekimbu ka lipkonna juhile Margot Nortmaale rinda.

Esimesed tüdrukud 30 aastat tagasi asutatud salgas, Milvi Silm ja Mall Jürman tõid lipkonnale kingitusi mille vastu võtsid praegused gaidid, nende tütred Ingrid Silm ja Karin Jürman.

Põhjala Tütarde juubelil toodi lipkonnale kingiks vaip, millel on motiiviks lipkonna embleemid. Pildil moment kingituse üleandmisest, tervitusi ütleb gaiderite kogu juhataja Juta Tammik, kuna sekretäri abi Henny Aruja hoiab vaipa.

Foto: Vaba Eestlane

Järgnevalt gaid Ingi-Mai Loorand andis pikema humoristlikus laadis ülevaate 30 aasta tegevusest, mis baseerus esimeste aastate gaidielust osavõtjate mälestustele.

Esimeste laagrite korraldamine nõudis gaididelt palju tööd, tuli ise teha, kanda ja valmistada. Ainult üks veoauto oli eestlastel Torontos. Alles Kotkajärve saamisega muutus elu mugavamaks, kuigi esimeste telkide vihmakindlaks saamiseks tuli paluda kuiva ilma. Aga skaudipoisid olid gaididele siis sama tähtsad nagu nüüdki, aga igal asjal oli oma aeg ja koht. Ta puudutas ka lipkonna kaheks jagunemist, mis on lõpuks positiivne omavahelise võistlusmomendiga. Kuid et olla tänapäeval gaid nõuab tugevat iseloomu, sest ümbruskond vaatab sellele kui iganenud tegevusele. „Meie gaidlus pole üheaastane mäng, vaid kestab ühest põlvkonnast teise, et sellest oleks kasu meie rahvale ja kogu ühiskonnale," lõpetas ta oma heas eesti keeles antud ülevaate.

Lõppsõna ütles lipkonna juht gdr Margot Nortmaa, tänades õnnesoovide ja kingituste eest, samuti lastevanemaid, kes olid peoõhtu korraldamisel kaasa aidanud.

Aktuse osale järgnes lühem kavaline osa, kus hellakeste koor laulis Astrid Jõgi juhatusel ja Silvia Birki kitarri saatel kaks laulu. Järgnes gaidide ja vanemgaidide ühine kava, ebatavalise ilmega moenäitus.

Selles oli palju leidlikkust ja saavutati toredaid efekte naiste tulevikuriietuse kujundamiseks.

Kommentaatorikis oli Silvi Terts, modelliideks Merike Mäeste, Cindy Härm, Ellen Valter, Oona Mällo, Selina Reiman, Monika Pint, Tiina Hubel, Sandra Kasturi, Kadri Koop ja Merike Lainevool.

Siis järgnes nooruslik peoõhtu. Kõigile peolistele pakuti lipkonna gaidide vanemate poolt võileibu ja kohvi. Oli väga rikkalike võitudega loterii. Juubeli ajal kuulub lipkonna kooseisu 97 gaidi ja 1 meesliige (Hugo Valter).

ESTO-80 toetuseks $55.000

STOKHOLM (VE) — Siim Saare tegi ESTO-80 peatoimkonnale teatavaks, et läbirääkimisi on olnud Stokholmi suurima ja soliidsema kaubamaja NK juhatusega, et ESTO-80 ajal seal pealinna külastavaid väliseestlasi aitaksid nõu ja jõuga rahvariideis eesti giidid. NK-reklaam läheks sel puhul välja ka eestikeelsete tekstidega, samuti viidatakse Estole ja eestlastele nii vaateakendel kui ka müügistendidel.

Läbirääkimised on käimas ka Nordiska Museet'iga, milline toob oma varasalvedest välja kõik, mis puudutab Eestit. See näitus jääks püsima terveks aastaks. Muuseumis on võimalik korraldada ka mitmesuguseid esinemisi kammerformaadis.

Vastava toimkonna juhatajana on kooptеeritud juurde muuseumijuhataja Lili Kaelas.

Uus mees raamatualaste näituste toimkonna juhtimisel on ka mag. Esmo Ridala.

Peatoimkonna lähemaks töölesandeks on Eesti Päevade üksikasjaliku kava väljatöötamine kõigi kellaaegade ja kohtadega, samuti piletite eelmüügi korraldamine, mis käiku läheb sügisel, nagu märkis C-sektsiooni juhataja Leo Karupää.

Majandusjuht Rein Puusepp raporteeris, et juba praegu saabub pidevalt ruumide ettetellimisi.

Muu hulgas on Stokholmis eestlaste jaoks 1000 üliõpilastuba kinni pandud.

Konraldamisel on vahendus väliskülaliste mahutamiseks ka erakodudesse.

Majanduslikku seisu eeltöödes tutvustas Herbert Iir, konstateerides, et senini on eeltöödeks laekunud pooleteise aasta jooksul 226.000 krooni (ca $55.000.—). Aktsioon peab jätkuma, sest pidustuse lähenemisega muutuvad kulud suuremaks. Eriti kus järgmises faasis tuleb avada ESTO-80 oma kontor. Vastavad ruumid on saadud Eesti Maja alumisel korral vastu tänavat asuvais endistes äriruumides, mis on praegu remontimisel. ESTO-80 ajal muutuvad need ruumid n.ö. kogu üritуse südameks nagu seda on kogu Eesti Maja üldse.

Südamlik tänu

kõigile kes mind 80-da sünnipäeva, 7. 04. 79 puhul õnnitlesid ja hinnaliste kinkidega vääristasid.

Eriline tänu Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsile eesotsas esindajate esimees Ü. Villmäe, sekretär E. Saar'e ja laekur K. Paap'iga.

Toronto Eesti Meeskoori lauluvendadele eesotsas sekretär J. Luide'ga.

Kaasvõitlejatele Toronto Eesti Võitlejate Ühingus eesotsas esimees A. Kala ja sekretär M. Niinvee'ga.

Maret ja August Raag'ile lillede ja heasoovide eest.

Teie
AUGUST NÜÜD

ILMUS
Aili Helm
KURADIL EI OLE VARJU
Märkmeid nõukogude naisvanglast 1946

Hinnad tellijaliikmeile:

	üksikraam.		poolsari (6 raamatut)	
	br.	köit.	br.	köit.
USA ja Kanada $	6.90	9.—	39.—	52.—

Kaanehind mitteliikmeile: br. $9.—, köit. 11.50

ESINDAJAD KANADAS:
A. Viirlaid, 63 Glen Davis Cresc., Toronto M4E 1X7, Ont.; Estonian Publishing Co. „Meie Elu", 958 Broadview Ave., Toronto M4K 2R6, Ont.; E. Kalm, R. R. 2, Breslau, Ont. N0B 1M0; E. Kivestu, 588 Westluke Ave., Montreal H4X 1P7, Que.; V. Lenk, 511 Lawson Rd., London, Ont. N6G 1Y1; H. Lille, 1 Eriksdale Rd., Etobicoke M9C 2B5, Ont.; V. Metski, 6 Dawn Rd., St. Catharines L2N 4M7, Ont.; L. Normet, 343 Cannon St. E. Hamilton, Ont. L8L 2C1; K. Pikker, 3876 Pandora St. N. Burnaby, B.C. V5C 2A5; V. Sprague, 2313 Samuel Drive, Ottawa K1G 3C3, Ont.; The Scandinavian Shoppe, 279 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2; U. Veedler, 47 Kent Ave., Sault Ste. Marie, Ont.

Soome Meeskoor Toronto Eesti Meeskoori kontserdil

Toronto Eesti Meeskoori kevadkontsert — arvult 106. esinemine — toimub pühapäeval, 22. aprillil kell 15.00 Monarch Park Secondary School'i auditooriumis.

Külalisena — ja solistina on kutsutud esinema Toronto Soome Meeskoor. Soome meeste osavõtt eeldab ka soome publiku huvi üritуse vastu; sellest tingituna on asukoha valik langenud ülalnimetatud auditooriumile. Saal on eesti laulu- ja teatrisõpradele hästi tuntud, samuti küllaldaselt ruumikas, et mahutada ka soome lauluhuvilisi.

Eeskava on traditsiooni kohaselt kaheosaline. Esimeses osas laulavad TEM'i mehed kuus laulu isamaalisel taustal, mille järele asuvad lavale soome mehed, kellelt kuuleme viis laulu, nendest Vettiku „Kuu" eesti keeles.

Eeskava teine osa on valitud kergemasisuline nii eesti kui ka soome meeskoorimuusika klassikute lauludest.

Õhtu finaalis ühinevad soome mehed TEM'i-ga ühiskooriks lauldes eeskava lõpetamiseks kolm laulu eesti ja soome keeles. Dirigentideks tänavusel üritusel on soome meeskoori juht Veikko Nuppola ja TEM'i koorijuhid Asta Ballstadt ja Harry Toi.

Ürjo Kareda vestles teatrikriitikast

Möödunud nädalal kaabel-televisioonis (Ch. 18) vestles kommentaator McMannus kolmega kriitikast. Üheks vestlejaks oli Toronto linnapea John Sewell, kes käsitles sotsiaalkriitikat. Teiseks Ürjo Kareda teatrikriitika alal, leides et ta teatrikriitikuna lähtus põhiliselt teatri arvustamisel ikkagi oma arvamusest. Kolmandaks tuntud Toronto kunstnik Harold Town, kes leidis et kunstikriitikud tohiksid alles siis kritiseerima hakata, kui nad on näidanud, et nad mõistaksid maalida.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljasposl Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69.—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197..... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

OOTAMATULT VARA LAHKUNUD ARMASTATUD KALLIST
ABIKAASAT, EMA, ÕDE JA VENNANAIST

ELFRIEDA TALVE't

neiuna Kohl
sündinud 29. juunil 1922 Eestis
surnud 14. aprillil 1979 Torontos

Nii kui vaikne linnulaulu kaja,
kaob rändaja siit rahusse!

* * *

Emukene, ei me seda,
jõua iial unustada,
kuis nii soojalt Sinu süda
meile tuksus armuga!

mälestavad valusas leinas

abikaasa ENDEL
tütar SIRJE
poeg HILLAR abikaasaga
vend BORIS lastega
ROBERT abikaasaga

OOTAMATU SURMA LÄBI LAHKUS LUGUPEETUD PEREMEES

EVALD TOROKVEI

Sündinud 4. oktoobril 1914
Surnud 10. aprillil 1979

Mälestavad kurbuses

SCEPTER CO. LTD. teenistujad

B. HÄRM abikaasaga
H. IGAV
E. INGELBERG
J. JUHANSON
L. KIIVER
KALJU KURM
G. KASE
J. KOHA
M. LUIK abikaasaga
J. LÕUGAS abikaasaga
A. OAD pojaga
O. OTTO
F. TUKONEN abikaasaga
P. SÄGI
E. SIIVIK
E. TEDDER
E. TIILEN
J. TUISK
L. VILLMÄE abikaasaga
I. VARMA
R. VÄLISTE
A. VAIKLA

UNUSTAMATA ARMAST

ELFRIEDE TALVE't

leinavad kurbuses

HILDEGARD ja HERMAN TAMM
ANNE, BERNARD ja TÕNU PAJUÄÄR
ENE ja ATS PAULUS
EMILIE ja ARVO VOOGLAID

Mälestused kaunid
Sinust meil!

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

EVALD TOROKVEI'd

mälestavad kurbuses

SIGRID ja ERVIN VARAMÄE
LIA ja JAAK REICHMAN

OOTAMATULT VARA LAHKUNUD HEAD SÕPRA

ELFRIEDA TALVE't

mäletavad leinas

perekond KIPPEL
perekond SUMMA

Puhka rahus!

LAHKUNUD KLUBILIIGET

EVALD TOROKVEI'd

mälestab

EESTI MAJANDUSKLUBI KANADAS

OOTAMATULT LAHKUNUD KALLIST

ELFRIEDA TALVE't

mälestavad leinas

EDGAR PÜSS perekonnaga
VOLDEMAR VANASELJA perekonnaga
ELDOR VAINOLA perekonnaga

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST SÕPRA

EVALD TOROKVEI'd

mälestavad leinas

ANDREI ja ALEKS ABE

UNUSTAMATUT SÕPRA

MEERI KÜNNAP'it

leinavad

KARL ja HILDA

KALLIST

MEERY KÜNNAP'it

leinavad kurbuses

ALICE, VELDA ja INGVAR

KALLIST

MEERI KÜNNAP'it

mälestavad leinas

MAIT ERNESAKS perekonnaga
TARVO TOOMES perekonnaga
OSS TIMMAS abikaasaga
JUHAN PAJUR abikaasaga

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

MEERI KÜNNAP'it

mälestavad kurbuses

ELLI ja RUUDI MATHIESEN

Johannes Undusk surnud

28. märtsil suri 61. eluaastal Eestis ootamatult Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Eesti Ühingu esimees, nõuk. Eesti teeneline kultuuritegelane Johannes Undusk. Ta oli kompartei liige 1943. a. peale, oli Eestis komnoorte keskkomitee teiseks sekretäriks, Hiiumaa kompartei sekretäriks, määrati 1950. a. Ministrite Nõukogu juures oleva Kultuuriharidusliike Asutiste Komitee esimeheks, 1952. aastast Tartu kompartei esimeseks sekretäriks, 1955. aastast Eesti kompartei Keskkomitee propaganda ja agitatsiooniosakonna juhatajaks, 1961—1971 Tallinna täitevkomitee esimeheks ehk endise mõistega linnapeaks. Pärast 1971. aastat on olnud Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Eesti Ühingu esimees. Oli ka aastail 1952—76 EKP Keskkomitee liige.

J. Undusk sündis 10. sept. 1918. a. Pihkva oblastis. Pärast Leningradi Oblasti Kultuuriharidusskooli lõpetamist töötas ta klubijuhatajana. Oli Eesti Laskurkorpuses politrukiks. Lõpetas 1953. a. N. Liidu Kõrgema Parteikooli. On olnud N. Liidu Ülemnõukogu ja nõukogude Eesti saadikuks, kellele on autasuks jagatud mitmeid medaleid. Partei „ustavale pojale" korraldati riiklik matus.

● 10. märtsil tähistas Inglismaa Eestlaste Ühingu liige Noorte Koondis oma viie aasta tegevust diapositiivide programmiga seniseist tegevusaastaist. Fotosid oli paljudest sündmusist, kus muusika ja laulu osas oli palju noorte omaloomingut. Lisaks esitas koor ühe uue laulu Peter Sheldoni loomingust. Õhtul müüdi „Noorte Hääle" „Laulud ja luuletused" nimelist väljaannet, kus oli värsket Peter Sheldoni, Toivo Sakkose, Ester Luuki, Elmar Maripuu, Astrid ja Karin Miilmaa ja Reet Järviku loomingut.

TULUMAKS
HANS KIVI
TORONTO EESTI MAJA RM 102
466-4813

OOTAMATU SURMA LÄBI LAHKUNUD TÄDIPOEGA

HERMAN HANSLEP'a

mälestab vaikses leinas

HERBERT MADRUS perekonnaga

ARMAST

MEERI KÜNNAP'it

mälestavad vaikses leinas

ILSE PORK
ADO PARK
VIVA ja TOOMAS MANKIN

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBILIIGET

MEERY KÜNNAP'it

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

UNUSTAMATUT SÕPRA

ELFRIEDE TALVE't

mälestavad vaikses leinas

AGNES ja ARNOLD WILSON
VAIKE PURGA

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8092

200 rahvatantsijat „Jaanikule"

Seedriorul avati mälestustahvel Arnold Voltrele

Laupäeval, 30. juunil Seedriorul peetav SUVIHARI 1979 kujuneb meie rahvatantsijate suuresinemiseks. Ohtuse programmina Seedrioru vabaõhtuteatris tuleb lavastamisele rahvakunsti põimik „Jaanikule", milles esinemas 200 rahvatantsijat USA-st ja Kanadast. Seda rahvatantsu paraadi organiseerib Ülemaailmne Eesti Rahvatantsu Juhtide Koondis, mille juhatuses meile hästi tuntud Toomas Metsala ja Härnald Toomsalu.

Organiseerimine ja kava ettevalmistamine on lõpufaasi jõudnud. Kaasa teevad Toronto E.R.R. „Kungla", Hamiltoni E.R.R. „Kandali", Montreali E.R.R. „Kuppari", Kitcheneri Rahvatantsijad, USA-st rahvatantsurühmad: Albany, Baltimore, Boston, Columbus (Ohio), Connecticut, New York. Oodata on lisa 4—5 rahvatantsurühma kujul. Korraldajad arvestavad vähemalt 100 paariga.

Suvihari 1917 raames kell 5 p.l. peetava kontsertaktuse programmis esineb Toronto Eesti Meeskoor Harry Toi juhatusel.

Seedriorule on saabunud kevad 24, seda Seedrioru pere ajaarvamise järele. Ja aastal 1980, täpsemalt 29. juunil, on põhjust Seedrioru tegevuse 25 a. juubelit tähistada. Ka selleks on eeltööd juba käigus.

Pühapäeval, 1. aprillil Seedrioru peahoones peetud korralisel sihtasutise aasta-üldkoosolekul andis juhatus aru 1978. a. tegevusest ja 1979. a. tegevuskavadest. Ettevõtmised aastal 1978 olid kõigiti edukad. Noorte suvekodu, mille juhatajaks oli Kunda Rist ja perenaiseks veteran Mahti Mälberg, pakkus oma mitmepalgelise tegevusega suvist kosutust ja rõõmu 63 lapsele Kanadast ja USA-st. SUVIHARI 1978 tõi Seedriorule kokku ligemale 3000 peolist ja tegelast.

Talgutööde programm täideti 100%-liselt ja üldkorraldaja Eduard Rebase „palgaraamatusse" oli sissekantud 120 talgulise nime ja 2428 töötundi.

Töötundide üldarv (1956 kuni 1978) seega juba 54.660.

Noorte suvekodu 1979 avatakse 8. juulil neljaks nädalaks. Täpsem informatsiooni ja juhised registreerimise kohta tehakse avalikkusele peatselt teatavaks.

Valimised 1979. a. juhatusse toimusid, nagu see tavaks saanud, aklamatsiooniga, ja uude juhatusse kuuluvad: Ferdinand Koger (Hamilton) — esimees; dr. Voldemar Tammemägi (St. Catharines) — abiesimees; Hugo Allisma (Kitchener) — abiesimees, ühtlasi laekur; Väino Einola (London) — abiesimees; Harry Pärkma (London) — sekretär; Hillar Arnolins (Hamilton) — noorte suvekodu korraldus; Kalju Varangu (St. Catharines) — eriülesanded. Koopteeritud liikmeina eriülesannetes annavad oma panuse juhatuse töös Jüri Juurand (arvepidamine), Heinrich Karu (volinik Londonist) ja Richard Valdov (esindaja-volinik Buffalos). Revisjonikomisjoni valiti Edgar Kink, Albert Lepson ja Tammi Ruutopõld.

Aastakoosolekul, enne päevakorra juurde asumist, avati mälestustahvel Arnold Voltrele.

Tekst on lihtne: „Mälestades eesti meest, kelle panus Seedriorule on unustamatu". Mälestustahvlit Seedrioru nimele avades mainis Harry Pärkma, et nende lihtsate sõnadega meie meenutame kaastöölist-sõpra, kes astus esimese eestlasena Seedrioru pinnale (1955), oli ajutise juhatuse esimees, oli üks neljast asutajast liikmest, esimene korralise (sihtasutuse) juhatuse esimees, juhatusliige 1956—1977, esimene auliige (1965) ja „Seedrivaim" kuni lõpuni. Albert Kaldre meenutas Arnold Voltre unustamatut tööd Kitcheneri Eesti Seltsi kauaaegse esimehena. Avamistseremoonia lõppedes kadunu tütar Ruth Veskimets tänas perekonna nimel.

Ülesehitavas töövaimus kulgenud aastakoosolek, mida juhatas Ene Rebane ja protokollis Harry Pärkma, lõppes hümni sõnadel „Su üle Jumal valvaku..."

5 miljonit dollarit varaste saagiks

OTTAWA — Kanada peapostkontoris Ottawas toimus möödunud pühapäeval vargus, mis on rahaliselt väärtuselt suurim Kanada ajaloos. Varaste saagiks langes 3 — 5 miljoni dollari ulatuses American Expressi reisitshekke, posti rahakaarte, sularaha ja vääriskive. Samuti langes varaste kätte Kanada ja teiste riikide välispasse, mida võidakse tulevikus kurjategijate, petturite ja spioonide poolt illegaalselt ära kasutada.

Vargad tungisid postkontori tagaukse kaudu ja murdsid sisse lukustatud registreermisruumi, mis asub kolmandal korrusel. Politseivõimud arvavad, et sissemurdmise teostanud kurjategijate jõuk on pärit Montrealist.

Iisraeli—Egiptuse rahukokkulepe rahvahääletusele

KAIRO — Pärast seda kui Egiptuse parlament Egiptuse—Iisraeli rahukokkuleppe kinnitas, teatas president Sadat, et ta annab 19. aprillil kokkuleppe lõpliku kinnituse saamiseks rahvahääletusele. Sadat oma kõnes kritiseeris ägedalt rahukokkuleppele vastutöötavaid Araabia riike ja toonitas, et koostöö Iisraeliga on ainsaks võimaluseks Kesk-Idas rahu kindlustamiseks.

Venelased juhivad terroristide peakorterit

SALISBURY — Rodeesia peaminister Ian Smith kinnitab, et Rodeesia mustade partisanide-terroristide peakorteris Sambias on peremeesteks venelased. Rodeesia õhujõud atakeerisid Sambia pealinna Lusaka lähedal asuvat terroristide juhi Joshua Nkomo peakorterit möödunud esmaspäeval, kusjuures Rodeesia ametlike andmete kohaselt surmasaanute hulgas oli ka venelasi. Moskva on Rodeesia mustade terroristide peamine varustaja relvadega ning N. Liidu saadik Sambias Vassili Solodovnikov on N. Liidu agressiivse poliitika kujundaja Aafrika lõunapiirkondades.

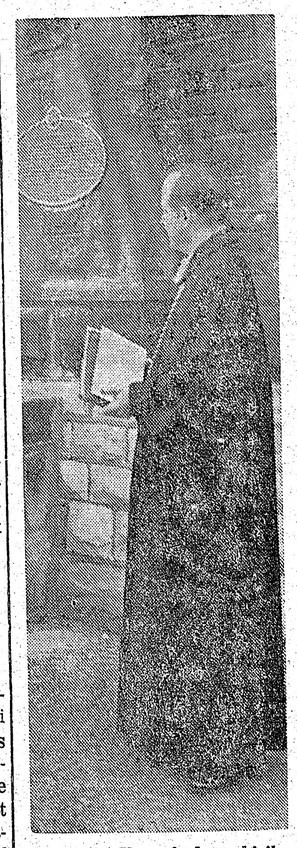

Torontos Vana Andrese kirikus toimus palmipuudepühal enne jumalateenistust kiriku välisseinale paigutatud ajaloolise mälestustahvli õnnistamine, mida toimetas kirikuliste kaasaelamisel õpetaja A. Taul. Pildil õp. A. Taul kiriku välisseinal asuva tahvli juures.

Foto: Vaba Eestlane

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

MEMBER REALTY CANADA CARGE
Each Member office Independently owned and operated
MARK T. MANKIN
REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd.)
Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
Toomas Mankin, tel. 487-4477
kodus 447-2017

Tulumaksulehed
VALLY JOHANSON
Tel. 494-3147

Paljud eestlased majaomanikud ei tea,
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

ALNA
TORONTOS
Piduülikondade rentimine
Ülikonnad ja püksid tellimisel
437 DANFORTH AVE.
Tel. 463-8104

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Bensiin ja arstiabikindlustus Ontarios lähevad kallimaks

Ontario finantsminister Frank Miller tegi parlamendis teatavaks provintsi uue eelarve, mille kohaselt tõstetakse tervishoiu kindlustuse preemiaid ning suurendatakse makse bensiinilt, tubakasaadustelt ja alkohoolsetelt jookidelt. Maksusoodustusi tehakse kaevandus- ja turismiettevõtetele ning väiketööstustele. Finantsminister kavatseb kulutada 200 miljonit dollarit programmideks, millede eesmärgiks on soetada juurde uusi töökohti ning rakendada noori tööle.

Eelarve kohaselt tõuseb bensiini hind koheselt 2 centi gallonilt. Ühtlasi suurendatakse makse diisel- ja lennukite kütteainelt ning esmakordselt maksustatakse ka vedurite kütteõli, mille tulemusena rongisõit läheb kallimaks.

Maksu 20-liselt sigaretikarbilt suurendatakse 2 cendi võrra, ning esmakordselt maksustatakse ka põhilist kaabli televisiooniteenindust 7 protsendilise maksuga.

Makse tõstetakse ka maa ostumüügi tehingute puhul 33 protsendi võrra, mis teeb näiteks 60.000 dollarilise maja ca 45 dollarit kallimaks.

Ettevõtete makse suurendatakse seniselt 13 protsendilt 14 protsendile, kusjuures mõned alad vabastatakse maksu tõstmisest. Alates 1 aprillist tõstetakse 24-st pudelist koosneva kasti õllehinda 10 cendi võrra ning samuti suurendatakse makse kanada alkohoolsetelt jookidelt — 26 untsiliselt pudelilt 20 cendi võrra.

Alates 1. juulist lähevad kallimaks ka tervishoiukindlustuse preemiad. Üksikisiku preemia tõuseb praeguselt 19 dollarilt 20 dollarile kuus ja perekonna preemia 38 dollarilt 40 dollarile kuus.

Finantsminister mainis, et valitsuse väljaminekud 1979-80 eelarveaastal ulatuvad 15,5 miljardi dollarile,

kasvades 7,4 protsenti, kuna sissetulekuid arvestatakse 14,4 miljardi dollarile, juurdekasv 9,6 protsenti. Eelarve lõpeb 1,15 miljardi dollarilise puudujäägiga, mis on umbes 200 miljonit dollarit väiksem kui eelmise aasta puudujääk.

Kalev-Estienne'i võimlejad esinevad Kirkland Lake'is

KIRKLAND LAKE (VE) — Ühenduses eelolevate mitmekultuuri pidustustega Kirkland Lake'is 5. ja 6. mail ilmus kohalikus ajalehes „Northern Daily News'is" laupäeval, 7. aprillil artikkel Kalev Estienne võimlejate kohta, kes esinevad pidustuste ajal siinsetele vaikellu suikunud linna ja ümbruskonna elanikele.

Artiklis mainitakse, et Kirkland Lake'isse tuleb esinema viieliikmeline Kalev-Estienne võimlejate grupp. Esinemine toimub linna Community Complex'is 5. mail kell 2 p.l. ja kell 4 p.l.. Edasi annab autor kokkuvõtliku ülevaate Kalev Estienne'i asutamisest 1950. aastal Evelyn Koop'i poolt. Kirjeldatakse ka Kalev Estienne'i paljusid esinemisi ja Evelyn Koopi elustavat ja energilist tegevust Kanada naisvõimlemise organiseerimisel ja juhtimisel.

Praostkonna sinodi jumalateenistus Kolmainu kirikus

EELK Kanada Praostkonna Sinod peetakse sellel aastal Toronto Kolmainu Koguduse kirikus, 619 Sherbourne St., Bloori juures. Sinodi lõpul toimub laupäeval, 21. apr. kell 4.30 jumalateenistus, millest võtavad osa kõik kanada eesti õpetajad. Jutlustab Vancouveri Peetri koguduse õpetaja T. Vaga.

Kolmainu kirik asub Sherbourne allmaajaama otseses läheduses.

TALLINNA LINNA TÜTARLASTE KOMMERTSGÜMNAASIUMI vilistlaste järjekordne kokkutulek toimub pr. Asta Kaigas-Schönbergi kodus, 60 Ternhill Cr., Don Mills, 29. apr. kell 1 p.l.

Osavõtust palutakse teatada ja teejuhiseid küsida pr. Kaigaselt, tel. 447-0573.

Muusikastipendium Rootsis

STOKHOLM — Eesti Laenu-Hoiu Ühisuse juures asuvast Lembit Tuuliku nimelisest mälestusfondist kuulub 1979. aastal välja andmisele üks stipendium kr. 6.000.— (ca $1500.—) suuruses.

Testamendi määruste kohaselt on stipendium jagamatu ja tuleb määrata ühele Rootsi kõrgemas muusikakoolis (konservatooriumis) õppivale ja eesti rahvusest põlvenevale õpilasele.

● Rootsi kaubandussekretäriks Helsingisse on nimetatud Jaak Avasalu, kes senini töötas Forsheda kummitehase juures.

Hillside Bakery and Delicatessen
2551 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev —
Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
Esmasp. suletud.

Aprillikuu riidematerjalide VÄLJAMÜÜK
20—50% HINNAALANDUST
Kui toote selle kuulutuse kaasa, siis saate veel ekstra 5% hinnaalandust.
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6650
Avatud: teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30. Esmaspäeviti suletud.

SPORT

„Kalevi" laskevõistluste võitjad

Äsja toimunud Toronto „Kalevi" skautlipkonna aastapäeval tegi lipkonna abijuht nskm Jaak Haabniit teatavaks laskeauhindade võitjad. Võistluste tulemused olid:

I.V.I. laskemärgid said: kuld — Ricky Tae, hõbe — Indrek Esken ja Paul Poolsaar, pronks — Ilmar Kütt, Paul Poolsaar, Peeter Poolsaar ja Peeter Sõrra.

Lipkonna laskeesivõistluste karikad said:

1. Mati Holland 193 silma võimalikust 200-st. (H. Later'i poolt väljapandud karikas).

2. Erik Nippak 175 silma (I. Heinsoo karikas).

3. Ricky Tae 174 silma (E. Purje karikas).

Isade-poegade meeskondade vahelises võistluses võitis esimese koha isa-poja meeskond Kaupo ja Mati Holland 362 silmaga (vanaskautide Leegionäride karikas), teiseks jäid Peeter ja Thomas Loite 361 silmaga (Kalev'i Vanemate Kogu karikas) ja kolmandaks Margus ja Ricky Tae — 341 silma.

Veel toimusid vanuseklasside järele laskevõistlused järgmiste tulemustega: skautklass — 14, 15 ja 16 aastased: 1 Mati Holland — 194 silma, 2. Ricky Tae — 179 silma. 3. Jaan Vaikla — 176 silma.

Skautklass — 11, 12 ja 13 aastased: 1. Thomas Loite — 168 silma. 2. Peeter Poolsaar — 163 silma. 3. Indrek Esken — 162 silma.

Hundud — 8 ja 9 aastased: 1. Alar Petersoo — 92 silma võimalikust 100-st. 2. Tõnu Petersoo — 79. 3. Paul Tae — 70.

Hundud — 10 ja 11 aastased: 1. Christopher Medri — 95 silma 100-st. 2. Hillar Sõrra — 94. 3. Ronald Liigsoo — 89.

Eesti ujujate võite Illinoisis

Illinoisi osariigi läänepiirkonna ujumisvõistlustest 4. märtsil võtsid eestipoolselt osa ja saavutasid järgmisi tagajärgi:

Ursula Kurman (11 a.) — 50 jardi liblikas 37.43 sek., 100 j. vabalt 1.05.15 ja 50 j. vabalt 28.53; Melba Kurman (10 a.) — 100 j. kombineeritud ajaga 1.21.67, 50 j. liblikas 35.71 ja teateujumises 5. koht. Lõpuks Iris Kurman (8 a.) — 25 j. liblikas 17.52, 25 j. rinnuli 18.79 ja 50 j. vabalt — 33.09.

Kaks viimast Iris K. tulemust tõid esimesed kohad ja osutusid piirkonna rekordeiks.

Oma ujumistreeningu said eesti noored Western Illinois University linna Macomb'i YMCA-s, kus nende isa, prof. Jüri Kurman, on võrdleva kirjanduse õppejõuks ja ema mag. Tiina Kurman piirkonna kunsti ala lektoriks.

VES

Kala- ja Jahimeeste Seltsi üritused

Seltsi kevadine laskevõistlus korraldatakse 1979. a. esiküti tiitlile, rändkarikale ja seltsi poolt väljapandud auhindadele laupäeval, 5. mail, algusega kell 10 hommikul Läti Jahtklubi laskerajal „Berzaine". Palutakse kõikide laskehuviliste osavõttu.

Palutakse teatavaks võtta, et igal võistlustest osavõtjal uleb omal laskemoon kaasa võtta (50 lasku) nr. 7.½ (Trap target loads).

Järgmise seltsi üritusena korraldatakse kevadine havipüügi võistlus laupäeval, 2. juunil Simcoe järve Cooks Bayl.

Spordiuudiseid kodumaalt

Kaks aastat väldanud kirimale IX maailmameistrivõistlustel on juhtimas tallinlane Tõnu Õim, kel on punkti 9 partiist. Viimati alistas ta Ida-Saksa maletaja W. Sterni.

*

Kadrioru uues hallis peetud Eesti ja Leedu tennisemaavõistlusel saavutas tulemusega 11:4 võidu eestlaste koondis.

*

Tallinnas peetud ujumisvõistlusel saavutas Margus Kukk 100 m vabaujumises uueks Eesti rekordiks 53.99.

*

Minskis peetud ujumisvõistlustel saavutas Eesti naiste võistkond 4x 100 m vabaujumises kolmanda koha ajaga 4.06,73, mis on ligi 5 sekundit parem senisest Eesti rekordist. Võistkonda kuulusid Liina Kruus, Monika Võsu, Kaire Indrikson ja Irina Budõlina.

*

Suhhumis 130-kilomeetrilisel distantsil peetud jalgratturite võidusõidus oli tartlane Aavo Pikkuus ajaga 2.59.10 teine.

RISTSÕNA NR. 992

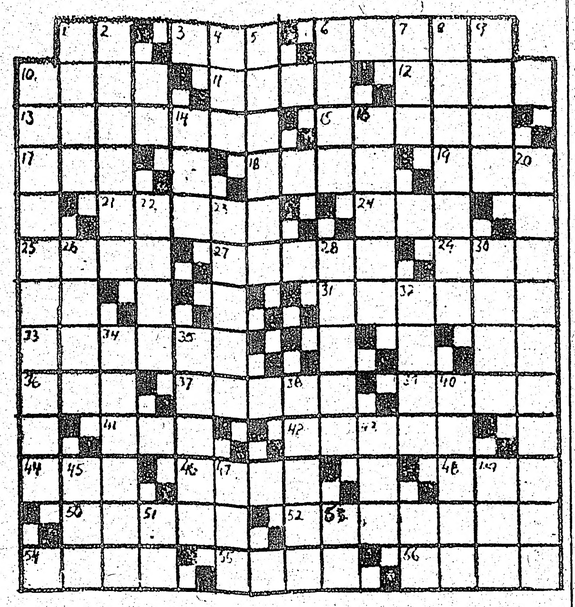

Põikread: 1. Noot, 3. Küsimus, 4. Munakujuline ringjoon, 10. Katab maad talvel, 11. Ese, millel suri Kristus, 12. Kuju Vanas Testamendis, 13. Mitte ilusaid, 15. Nimekas eesti helilooja, 17. Inglise mehenime lühend, 18. Kaunis lill, 19. Küsimus, 21. Pole isu, 24. Jook, 25. Nüüd peamiselt muuseumis leitav ese, 27. Järv Eestis, 29. Koha määrsõna, 31. Vorm sõnast avastama, 33. Produtseeriv, 36. Tuntud Kanada eestlane, 37. Eesti keele uuendaja, 39. Hea tunne, 41. Kuu, 42. Maailma paremaid tennisiste, 44. Artikkel saksa keeles, 46. Ema, 48. Mitte midagi — võõrkeeles, 50. Eesti kunstnik Kanadas, 52. Kohati, 54. Viibid, oled, 55. ... Reede, 56. Inimene.

1. Kevadpühadega lahutamatult seotud ese, 2. Tegelane O. Lutsu populaarses teoses, 4. Ohver, 5. Hapu puuvili, 6. Mehenimi, 8. Abistaja, 9. Tuntud sakslanna eesnimi, 10. Kevadpühade üks nimesid, 14. Loodusenähe, 16. Truu, 20. Saladusega seotud, 22. Kaardimäng, 23. Mitte haige, 26. Neli ühesugust vokaali, 28. Lame, 30. Tuntud õppeasutus Inglismaal, 32. Jõgi Tartumaal, 34. Uimane, saamatu, 35. Omama, 38. Kompvek lastekeeles, 40. Tundeavaldus, 43. Naisenimi, 45. Õigus — ladina keeles, 47. Surnud eesti lavatähe eesnimi, 49. Naisenimi, 51. Kardetud saksa asutus lähemas minevikus.

RISTÕNA NR. 991 LAHENDUS

Põikread: 1. Kalmus, 5. Tammik, 9. Unamuno, 10. Enim, 11. Rull, 13. Anna, 15. Liir, 17. Soo, 18. Mosel, 21. Ine, 22. Kokku, 23. Armin, 24. Iidne, 25. Ajend, 27. Vedel, 30. Vai, 31. UNRRA, 34. Onu, 35. Aste, 37. Koer, 38. Elvi, 40. Saal, 42. Molekul, 43. Salome, 44. Eritus.

Püstread: 1. Karask, 2. Muna, 3. Uni, 4. Sampo, 5. Turve, 6. Anu, 7. Moll, 8. Kaaren, 10. Enok, 12. Liim, 14. Nooljas, 16. Inimene, 18. Muidu, 19. Sõdur, 20. Laeva, 25. Avanss, 26. Eite, 28. Dool, 29. Lurjus, 32. Neile, 33. Raske, 36. Elmo, 37. Kali, 39. Vom, 41. Aur.

Aarand Roos'i

„JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS"

Juutide kuningas oma jüngritega Eestis! Mida arvasid sellest meie esivanemad ning rahvaluule sangar Kalevipoeg — ja mida arvame meie ise?

Müügil VABA EESTLASE talituses
Hind $6.—, saatekulu 40 ¢

⊛ Alice Kõiv-Tuhvike, kes töötas pensionile minekuni New Yorgi osariigi kuberneri ja end. asepresidendi Nelson Rockefelleri perekonnas kokana, oli üks nendest 2500-st isikust, keda perekond oli kutsunud Nelson Rockefelleri mälestamisjumalateenistusele.

Merike Lugus Estee galeriis

Merike Luguse akrüülmaalide näitusel Estee galeriis (märts 17. — aprill 5.) leidsime võrreldes eelmise näitusega isikupäraseks arenenud kunstniku nii kujunduses, tehnikas kui ka loomingu filosoofias. Esitatud oli 18 keskmise suurusega, õhukese akrüülvärviga temperamenditu pintslitõmbega maalitud, mitmed kõrgläikelise lakkpinnalõpetusega figuraalkompositsioonid.

Luguse varemates figuraalmaalides oli rõhk lineaarsel värvirikkal dekoratiivsusel, mille varjus siiski just nägude ja silmade kujunduses oli aimatav pakitsev inimliku emotsiooni kirjelduse tahe. See on saanud nüüd vormi figuraalkompositsioonides, mis on stiililt delikaatne segu Gauguin'i dekoratiivsest värvilõbust, Munck'i ekspressionismist vivahtusega tänapäeva realismi („Teenagers"), jäädes siiski isikupäraseks koloriidis ja kompositsioonis. Intensiivne koloriit briljantselt hõõguvate värvipursetega tundub esimesel hetkel ülisoojana ja lüürilisena, kuid olles tasakaalustatud jääkülmade siniste ja rohelistega, muutub ta isikupärase kõlaga emotsioonipinge väljenduseks.

Kompositsioon, traditsionaalselt balansseeritud, on peamiselt pruunisilmselt naisfiguraalne, femininse-emotsionaalse sõnumiga, mis kristalliseerub ekspressiivseks loomingutervikuks figuuride kompositsioonilise asetuse, koloriidi kõla ja näoilmete kogusummana. Enamikus nägudes, kus silmad ja suu on rõhutatud, ei ole siiski portreelisi kvaliteete, kuid oma dekoratiivse maski laadsusega rõhutavad nad enesesse tõmbuvat varjatud emotsiooni.

Kaks erandit eelnevast olid maalid „Countess" ja „Teenagers", kus maali ekspressiivne sõnum on kontsentreeritud näoilmetesse. Esimesel juhul vananeva naise kibestunud üksildus, teisel noore mehe ülbeilmeline väljakutse maailmale. „Teenagers" näoilme elavus koos tekstiilmaterjali usutavusega ja efektikoloriidi puudumisega annab maalisse elava realismi.

Need maalid ongi selle vaatleja arvates tugevaimalt ekspressiivsed näitusel. Mõjuv ning seina domineeriv maal on „Lãna", anatoomselt korrektne, kompositsioonilt jõuliseks lihtsustatud ja tehniliselt tugev, kuid portreelise emotsiooni jõudu nõrgendab dekoratiivselt ilutsev lillekimp. Samalaadseid dekoratiivseid värvipurskeid leiame ka teistes maalides, lillede või tekstiilpindadena, vihjates Luguse loominguliselt avarduvas eneseotsingus käimas olevat võitlust tõsisema koloriidiga figuraalse ilmete ekspressionismi ning värvirikka dekoratiivsuse vahel.

ABEL LEE

Toimetusele saadetud kirjandus

EESTI KIRIK nr. 2 — 1979. Sisukorras: R. Koolmeister „Barbara missioon", R. Reinaru „Palmipuudepühaks", T. Põld „Tähendamissõna kadunud pojast", R. Kiviranna „Armulaua sakrament", R. Heinmets „Meeskoori laul kannatusajaks", J. Maior „Issand, mind aita", R. Koolmeister „Kas piht enne armulauda?", R. Kiviranna „Eluleib meie hingele", I. Arens „Jeesuse välimus", R. Koolmeister „Tallinna Niguliste kiriku pingid 1691. a.", T. Põld „Jooni saksa evangeelse lauluraamatu kujunemisest", A. Mark „Rahvas ja maa. Mõtteid Iisraelist ja Eestist", Ph. Tammaru „Kõik taevad nüüd laulavad...", E. Kuusler „Ehitajate töö väärtusest", K. Veem „Imed", H. Laaneots „Rahvas, kelle Issandaks on ülestõusnud Kristus", „Armulaud lastele Norra kirikus", K. Raudsepp „Kuidas kirik sobib tuleviku ühiskonda?", E. Kägi 80 a., A. Võõbus 70 a., J. Juhkentaal 70 a. ja J. Hannibal, in memoriam.

EESTI ÜHISPANGA UUDISED nr. 23 — 1979. Toronto Eesti Ühispanga 25. juubeliaasta numbris kirjutavad: V. Ernesaks „Toronto Eesti Ühispank 25-aastane", J. Künnapuu „Toronto Eesti Ühispanga algaastad ajaluubis", A. Pedjase Eesti Ühispank 1978. aastal", H. Urm „Laenutamistegevus juubeliaastal", E. Riisna „Ühispank ja revisjon", K. Arro „Toronto Eesti Ühispanga teine pale", S. Veidenbaum „Kuhu läheb dollarijõud?", Rna „Milline jõud peitub Kanada ühistegevuses?", A. Kerson „Naised meestega üheõiguslikeks", E. Salurand „Rahvarohke juubeliaktus Eesti Majas", „Peaministrite tervitusi Ühispanga juubeli puhul", S. Ekbaum „Eesti Kodu — ühiskondlik suursaavutus", E. Kuris „Ühispanga tulevik on noorte käes" ja O. Kess „Ühte ja teist teadmiseks Ühispanga liikmetele".

TÕNIS ja MAI MIGAGU

MEIE MEHED KUI METSAPULLID

Romaan vanast armsast Pärnust

37.

Kuu aja pärast peeti Papissaarel Marta ja minu pulmi, kuhu talupoja kombe kohaselt „terve vald oli kokku aetud, kihelkond kokku kutsutud". Pidutseti päevi kolm. Valitseja Rähn oma abiväega hoolitses kõige eest, isegi Krants ja Muri said lisakonte.

Kaasavaraks andis Ismael Martale lillemaja obligatsioonid.

Agnese ja Valentini pulmadeks paar nädalat hiljem üüris „LESSING & POEG" ruumid „Endlas".

Pärnakad mäletasid veel kaua seda ilusat pühapäeva, kui noore Lessingupaari kaskedega ehitud pikk pulmarong saabus Audru kirikust otse läbi südalinna teatrimajja.

o

EPILOOG

„Balkanil olid rahvad keemas,
meie Jaan käis sekka löömas!"
laulis Ants Simm „Vanemuises"
Tartu näituse puhul korraldatud
rahvapeol — Eurooparesiilt kojupöörduv Tõnisson oli sõitnud läbi segase Balkani. Kuplee tekitas palju nalja ja varsti lauldi seda isegi vaikses Pärnus.

Balkan oli Balkan, juba ammu rahutu: enne sõditi Türgiga, siis mindi isekeskis karvupidi kokku. Kauge sõda pärnakaid ei häirinud, rahvas ütles selle kohta: „Hobu hirnub Hiiumaal!"

Seda rängemalt ehmuti, kui kivi kolksatas meie oma kapsaaeda. Tänavanurkadele ilmusid määratusuured punased plakatid käsuga: kõik sõjaväeteenistuse-ealised mehed ilmugu 24 tunni jooksul sõjaväekomisjoni ette. Endised sõjaväelased saadetakse tagasi oma vanadesse väeosadesse ja need, kes varem ei ole teeninud, kutsutakse tervislikule järelvaatusele.

Polnud parata — tuli minna.

Olin äsja põdenud kerget influentsat. Komisjonis istus Ismaeli hea sõber ja malemängukaaslane dr. Kukk. Minu rinnakorvi koputades ja kuulates pilgutas ta silma:

„Mulle teie süda ei meeldi. Määran teid kolmeks päevaks uurimise alla."

Kolm päeva hingetõmmet koos Marta ja meie väikese aastase tütre Minniga!

Kui vastuvõetud mehed lahkusid rongiga Pärnu jaamast, kokardid raudteepiletina mütsil või rinnas, oli kogu linn jalul, sest mobilisatsioon puudutas kõiki. Saatma ruttasid ka Lessingud, kõige ees Agnes lapsevankriga, kus magas paarikuine Hugo — papa Valentin läks! Nagu juba teati, ootas teda ohvitseride kool.

Kolmandal päeval ei olnud pääsu, mind võeti vastu. Komisjoni esimees andis hea mehe poolest nõu:

„Võtke oma tunnistused kaasa! Kõrgema ja keskharidusega saab ohvitseriks."

Mul tekkis mõte: dokumendid võtan kaasa küll, aga näitan neid ainult hädakorral. Parem tulen eluga tagasi, kui lähen ohvitseriauga mulda.

Kolmepäevasel viivitusel oli suur mõju — jäin kaaslastest maha. Kui teised koondati Peterhofi tagavarapolku, siis järgmine eshelon, millega sõitsin mina, saadeti Peterburgi. Kuna olin üksik pärnakas, anti paberid otse minule. Pidin end ise registreerima.

Pärale jõudnud, esitasin paberid tagavarapolgu kirjutajale. Ruumis ringi vaadates tabas mind üllatus: terve suur kantselei — paarkümmend meest — kirjutas käsitsi. Kirjutusmasinaid silmasin ainult paar tükki ja nendel tippisid sõdurid ühe näpuga.

Ütlesin peakirjutajale:

„Olen vilunud masinakirjutaja. Kas see kanseleid ei huvita?"

Mind võeti kohe proovile. Toodi masin ja kästi näidata oma oskust. Plagistasin kümne sõrmega, nii et ruum lajatas. Kõik tõstsid pead. Kutsuti adjutant. See küsis:

„Kus sa õppisid?"

„Advokaadi kontoris."

„Oled meile nagu taevast saadetud! Kohtuosakond vajab kirjutajat."

Juba järgmise päeva käskkiri määras 2. roodu reamehe Villu Meevese kohtuosakonna kantseleisse. Selle ülemaks oli leitnant, kellel puudus juriidiline haridus. Ta märkas pea, et tundsin sõjalisi määrustikke paremini kui tema. Ja kuna mu juriidiline keel oli sorav, hakkasid mu abi kasutama ka teised osakonnad.

Varsti kuhjusid mu lauale paberivirnad, mida tuli kiiresti ümber kirjutada. Nii olin hommikust õhtuni kibedasti ametis ja muutusin kantseleis kindlaks inventariks.

Ühel suvisel õhtupoolikul 1915, kui olin viivitanud kantseleisse minekuga, võeti mind vastu ärevate hüüetega:

„Saksa väed on juba Peterburi külje all! Lahingud käivad Pärnus!"

Õhtuleht seisis tõesti rasvase trükiga sõnum, et Saksa sõjalaevastik olevat tunginud Läänemerre, pommitanud Pärnut ja saatnud maale dessandi, mille aga võidukad Vene väed visanud veriselt merre tagasi.

Mõtlesin: moment on soodus hankida endale erakorralist puhkust. Ütlesin osakonnajuhatajale, et olen väga mures oma perekonna pärast, kes jäi Pärnusse. Kaastundlik leitnant oli nõus aitama:

„Pead kohe sõitma Pärnusse ja tooma perekonna sisemaale, enne kui saksa väed katsuvad uut dessanti. Kas kahest nädalast jätkub?"

„Oleks nagu vähe. Sõiduks edasitagasi „Maksim Gorkiga" (nii nimetati sõjaväelaste aeglast rongi) kulub ise terve nädal."

„Olgu siis kolm nädalat."

Paari tunni pärast olid mul puhkusepaberid käes. Sõitsin välja samal päeval. Väljusin Balti jaamast „Maksim Gorkiga", tulin esimeses jaamas maha ja astusin järelesõitvale reisijaterongile, piletiks mütsikokard. Järgmisel päeval jõudsin Pärnusse.

Tänavail ei kohanud ma ühtki sõdurit, majad olid terved — ei mingit jälge lahingust. Meie lillemajas astusin tasakesi ilma koputamata alumise korra kööki. Marta kiljatas:

„Villu! Kui kauaks?"

Tõstsin püsti kolm sõrme.

Marta pani näpu suule ja viis mind aeda. Vaikselt hiilides lähenesime lehtlale, kus avanes idülliline pilt: aiatoolis istus Ismael, kiigutades põlvel väikest Minnit, kes mängis ta uuriketiga. Kuulsin tuttavat viisi „Meie mehed kui metsapullid".

„Nii võivad nad mängida tundide viisi", sosistas Marta.

„Minni on kasvanud suureks."

„Küll sa kuuled, kui toredasti ta räägib!"

„... need olid kanged kaevlema
ja mõisapulle puistama.
Maha nad panid Matsu
härjad..."

Laul katkes. Ismael märkas meid ja ruttas vastu:

„Ennäe sõjamees! Kas sõda lõppenud, et võid siin ümber uidata?"

„Tulin teid sakslaste vastu kaitsma."

„Tõtta siis kiiresti tagasi ja kaitse Peterburgi — see on suuremas hädaohus kui Pärnu!"

Marta võttis tütrekese sülle ja tõi ta minu juurde.

„Noh, Minni, anna isale käsi! Kas tunned veel ära?"

Laps võõrastas, peitis näo ema õla vastu. Silitasin ta linalakka peakest. Üsna varsti laskis ta võtta end sülle ja sõprus oli sõlmitud.

„Kas peksite sakslasi väga valusasti?" läks sõjajutt edasi.

„Kuidas me saime neid peksta, kui nad maale ei tulnudki!" vastas Ismael.

„Aga dessant, mille vene väed tagasi lõid?"

„Ei olnud siin mingisugust dessanti. Sai ainult nalja!"

„Lase kuulda!"

„Merele ilmusid sõjalaevad", jutustas Ismael, „pidasime neid vene omadeks. Nad lasksid kolm või neli pauku. Tervituspaugud, arvasime. Kabuhirm tekkis alles siis, kui vene patarei Vana-Pärnu taga hakkas vastu põmmutama. Arvati, et paugud tulevad saksa laevadelt.

Tüki aja pärast lakkas laskmine. Väike vene garnison taganes linnast Pihkva suunas, lõhkudes enne Waldhofi vabriku ja põletades seal kõik, mis võttis tuld."

„Waldhof hävitatud! See on alles uudis!"

„Kas sa ei näinud läbi vaguniakna tahmaseid korstnaid?"

„Ei mõistnud vaadata."

(Järgneb)

HELIPLAATE MÜÜGIL

Vaba Eestlase talituses:

REET — eesti rahvalaule Reet Hendrikson

PEEGELDUSI — Rene Uferi viisid Leida Järvi, Andres Raudsepp j.t.

KAJAKAS — Kodused kajad eesti kohvikust Kanadas

TULE RÄNDAME MÄNDIDE VARJU . . . — Eesti gaidide ja skautide laule suurlaagritest

LASTE MAAILM — Helmi Betlem

EESTI RAHVA- JA JÕULULAULE Ellen Parve

LAUL SINULE — Jüri Lipp

Plaadi hind koos saatekuluga $6.—

LÕUNAMAA LINN — Andres Raudsepp ($7.50)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower, Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Erskine Ave., Suite 1002
Toronto, Ont. M4P 1Y8
Tel. 486-6383
Alates 1. maist uus aadress
133 Richmond St. W., 7th Floor

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Prungitud autod

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

Stokholmis annetati Eesti Kultuurikoondise auhind rahvatantsurühm „Kassarile". Auhinna vastuvõtjad vasakult: Jaan Seim, Urvi Aamissepp, Tiiu Jerkeman.

Ühine rongkäik - meie laulupidude traditsioon

Skautmaster A. Kukk rongkäiku üldkorraldaja

Meie esimene laulupidu sada kümme aastat tagasi pani aluse eesti laulupidude traditsioonile. Ilmalik kontsert, vaimulik kontsert, ühine pidurongkäik ja siis laulupidu, mis kujunes suureks rahvusliku ühistunde õhutajaks. Kui senini olid ainult üksikud haridust saanud eestlased rääkinud ja kirjutanud eestlasest kui rahvast, kellel on minevik, rikkalik folkloristik varamu ja oma „Kalevipoeg" ning unistanud eestlaste uuest ärkamisest iseseisva rahvana, siis laulupidudega viidi see mõte laiade rahvamasside hulka, mis hakkas idanema kuni saabus aeg, kus eestlased ise hakkasid otsustama, tegema ja oma elusid juhtima sel ajaloo perspektiivist vaadatuna nii lühikesel Eesti Vabariigi ajastul.

Kuid laulupidude traditsioon on kestnud tänaseni ja on eestlastele vabas maailmas kujunenud ühistunde õhutajaks just nagu seda oli meie esimene laulupidu ja kõik järgnevadki laulupeod.

Üheks kauniks laulupeo osaks on ühine rongkäik.

Ka tänavusel P.-Ameerika eestlaste üldlaulupeol Torontos on suur osa täita, vahest ehk suuremgi kui meie esimeste laulupidude aegu.

Nüüd on sellest rongkäigust saanud meie rahvusliku ühistunde ja rahvusliku jõu demonstratsioon väljaspoole. Käesoleval juhul on meie kätesse usaldatud võimalus kanadalastele tutvustada meie rahvuslikku pärimust.

Eesti Lauljate Liit P.-Ameerikas, kes on maikuus toimuva laulupeo korraldaja, on rongkäiguga ühenduses olevaid küsimusi põhjalikult arutanud, rongkäigu kava on paberil valmis ja selle läbiviijaks on kutsutud skautmaster Arnold Kukk.

Skautmaster Kukel on sel alal kogemusi, mis ulatuvad tagasi kodumaale meie 1938. a. peetud vabariigiaegsele viimasele üldlaulupeole, kus eesti ohvitserid olid määratud väliskooride juurde üldist rongkäiku korraldama ja juhtima. Üks nendest ohvitseridest oli Arnold Kukk.

1972. a. ÜEP ajal juhatas ta Torontos ülemaailmset skautide paraadi ja teise ÜEP ajal Baltimore'is Kanadast saabunud skautide, gaidide ja laulukooride osavõttu ühisest rongkäigust.

„Kogunemine on laupäeval, 26. mail kell 1.30 Queens Pargis. Iga osavõtva laulukoori nimeplakat on valmis, kooridel tuleb need üles otsida ja oma plakati alla koguneda. Kui rongkäik hakkab liikuma, siis on esikoht asukohamaa, s.t. Kanada riigilipul, sellele järgnevad kaks lippu — USA ja Eesti omad ja siis jälle kolm eesti lippu, nendele järgneb gaidide ja skautide lipuüksus, kes marsivad rivitrummide saatel ja siis tuleb lintidega laulupeo embleem. Sellele järgnevad laste- ja noortekoorid ja siis hakkavad liikuma Ühendriikidest kohale saabunud koorid, iga koori ees kantakse koori lippu. Viimasena hakkavad astuma eesti koorid Kanadas, Toronto koorid lõpus."

Skautmaster Kukk kinnitab, et kuigi tema on paraadi üldkorraldaja, on tal hulgaliselt abiväge kasutada, kes kõnnivad rongkäigu kõrval ja hoolitsevad selle eest et kõik hästi laabuks, et rongkäigus ei tekiks lünki, et keegi teistest maha ei jääks.

„Kas Kanada politseivägi on ka väljas?"

„Jah, mootorratastel politsei sõidab rongkäigu ees", ütleb skautmaster Kukk.

„Aga kui kallab vihma?"

„Sellest oleks väga kahju. Aga me oleme ka seda võimalust arvestanud. Siis jääb rongkäik ära ja defilee staadionil tuleb suurem, asub ju staadioni katuse all."

Loodame, et ilm on laulupeo ajal ilus, rongkäik, mis paberil viimse detailini on välja töötatud, on väga oluline osa meie laulupidudest ja kõikidele laulupeolistele, eriti aga noortele, oleks see meie ühistunde demonstratsiooniks, peopäevaks, kust veel palju hiljemgi on võimalus jõudu ammutada ja uhkust tunda sellest, mida meie noored on hakanud nimetama Esto-Power.

V.V.

Kunstnik, kes jäädvustas oma mälestuste tänava

E. J. Woitki järelejäänud loomingu näitus

Ajakirjanik, kirjanik ja kunstnik Evald Johannes Woitk lahkus meie hulgast paar aastat tagasi. Temast on aga säilinud arvukalt maastikumaale eesti kodudes, kuna ta viis eestlased neile mälestusradadele, kus vanema põlvkonna eestlased sageli oma mõtteis liikusid. Võimalus veel kord tema loominguga kohtumiseks on olemas käesoleva kuu lõpul korraldataval kunstinäitusel.

E. J. Woitki sidemed kujutavkunstiga on pärilikud: tema emapoolne onu oli tuntud kunstnik Konrad Mägi. Tema ise õppis aastail 1929—32 kunsti „Pallases". Ta ei jäänud siiski kunsti alale, vaid hakkas ajakirjanikuks. Andekale noorukile oli töö ja teenistus ajalehe juures kindlasti tähtsam, põnevam ja tasuvam kui kunstniku töö.

Woitkist sai „Vaba Maa" juures tuntud eesti ajakirjanik kelle kirjutisi huviga loeti. Ta reisis palju sõjaeelses Euroopas, avaldades ülevaateid ja reisikirjeldusi. Ta tegi kaasa välisajakirjanike dramaatilise reisi 1940. aastal Soome. See toimus Soome valitsuse kutsel Talvesõja hävitustööga tutvumiseks.

Woitki kirjeldused ja fotod „Vaba Maa" veergudel soomlaste visast ja traagilisist sõjasündmusist leidsid laialdast tähelepanu.

Eestis oli sel ajal baaside ajastu. Vene saatkonna terava protesti tulemusena Eesti välisministrile oli „Vaba Maa" sunnitud lõpetama kirjelduste avaldamise.

Sõja ajal pääsis Woitk 1942. a. Soome ja sealt edasi 1944. a. Rootsi. Soomes olles kirjutas ta romaani „Kevätmyrskyt" (Kevadtormid), mille honorari andis Soomele sõjavõla tasumise fondi. Soomes oli ta soome ajalehtede kaastööline avaldades pikema seeria „Soome kirjanikest läbi võõra silma", kus ta teiste hulgas külastas ka Nobeli laureaati F.E. Sillanpääd.

Woitk saabus perekonnaga Kanadasse 1951. a. Kanadas töötas ta mitmel alal ja hakkas lõpuks maalima. Kanada päevil oli ta endiselt innukas reisija.

Pöördudes tagasi oma esimese kutsumuse kunsti juurde, võttis ta kahe aasta jooksul, 1959—61 õhtukursuse Ontario Kunstikolledzhis.

1964. a. oli ta Pariisis ühe ameeriklase kunstistipendiaadina. Muuhulgas reisis ta Itaalias, Hispaanias, Shveitsis ja teistes riikides, tutvudes paljude kunstimuuseumidega. Pariisi õppis ka rahvusvaheliselt tuntud keraamiliste plaatide meistri Rossi juures. Sellest peale hakkas Woitk ka ise keraamilistele plaatidele maalima.

1960-ndail aastail hakkas Woitk tõsiselt maalima ja tema tööde arvu võib hinnata sadadesse, mis on üle Põhja-Ameerika, mõnel määral ka Euroopas tee leidnud paljude eestlaste kodudesse. Woitki kunstis on samu looduse tunnetusi, mis esinevad tema raamatuis, kui ta kirjeldab vaateid päikese ja õiega või rukkiväljadega. Romantiline looduse imetlus on tuntav ta töödes, olgu need siis kodumaa mälestused, Manitoulini või Cape Cod'i maastikud.

See romantiline loodusmaalija jóon läbib ta loomingut, olles nagu jätkuks ta kirjanduslikule loomingule, kus on mõned romaanid, paar luuletuskogu, kolm näidendit ja memuaaride esimene köide.

Woitki kodumaa mälestuste maalidel on oma osa välis-eesti kultuuriloos. Need tulenesid tema nooreea heledaist kogemusist Eesti lootus- ja ootusrikkal perioodil. On vähe tõenäoline, et neile tekiks jätku teiste kunstnike poolt. Aeg on eemaldanud inimesed ja eesti talu ei ole enam, mistõttu need on jäänud elama Woitki kujutavkunstilises loomingus. Woitk jääb välis-eesti kunstis omapäraseks nähtuseks. Olles ajakirjanik, kirjanik, fotograaf ja kunstnik, ta oli alati uudishimulik ja avastav. Tema töödes on tihti keskendatud visuaalne sõnum, seepärast pälviksid need senisest suuremat tähelepanu.

Woitki järelejäänud töid on mõnevõrra tema abikaasa Vally Woitki kogus.

Neist korraldatakse Ado Parki algatusel ja Marga Weileri kaasabil näitus Eesti Maja väikses saalis 28. ja 29. aprillil.

Näitusel tuleb esitamisele üle 30 töö, enamuses õlimaalid, aga ka mõned keraamilised tööd, mis annavad läbilõike ta loomingust.

Eesti psühholoog . . .

(Algus lk. 2)

Dr. Simson-Kallas ütles, et maailmas ei ole ühtegi maad, ühtegi ühiskonda ega ühtegi riiki, mis oleksid ideaalsed. Meie näeme kompromisside abil moodustatud süsteeme, mis on rajatud praktilise eesmärgiga — elamiseks ja ellu jäämiseks.

Seadused, mis tiivustavad kuritegevust ja kaitsevad mõrvareid ning mitte nende ohvreid, on ebarealistlikud ja iganenud ning need tuleb asendada seadustega, mis tegelikult pidurdavad kuritegevust, kuna see on seaduste ainuke ülesanne.

Ühendriikide legaalne süsteem on kujunenud alaliselt kasvavaks tohutuks bürokraatiaks. Lõppenud eeskirjad ja korraldused, mis sageli on üksteisele vastukäivad, takistavad töe, süü ja süütuse otsimist. Kuid samal ajal suureneb kuritööde arv ja vägivallateod jäävad karistamata.

Dr. Simson-Kallas ütles lõpuks väga kõvad sõnad ja hammustava kriitika Ühendriikide üldise elustiili ja hoiaku arvel, tõstes üles küsimuse, miks ameeriklasi kõikides maailmanurkades vihatakse ja põlatakse. Ta ütles, et kõikjal hinnatakse neid vabadusi, mis ameeriklastele on garanteeritud, kuid samal ajal vihatakse siinses ühiskonnas esinevat suurt kuritegevust, laialdast tegelemist porgnograafiaga, haiglasi sekuaalseid kalduvusi ja hirmuäratavaid filme, mis on küllastatud vägivallast. Lahendus ei seisa selles, et meie paigutame üha suuremal arvul politseinikke tänavatele.

Meie ise peame olema oma politseinikud ja meie ise peame olema võimelised eraldama õiget kurjast ning hoolitsema selle eest, et kõiki koheldakse õiglaselt.

Sentimentaalsed unistajad, kes ajavad taga piiramatuid vabadusi, unustavad, et kui iga 50 või 100 inimese kohta juhtub üks raskem kuritegu, siis ei ole see ega pole kunagi olnud osa ameerika demokraatiast, mida meie nii kõrgelt hindame. Meie ei tohi aktsepteerida, nagu meie seda passiivselt oleme teinud, et demokraatia on sünoniüümne sotsiaalse kõdunemisega.

Meie oleme surmanuhtlusele lähenenud liiga kaua emotsionaalse pilguga, ignoreerides sealjuures kilkni fakte, milledaga meil tuleb tegeleda oma elu kindustamiseks.

Dr. Simson-Kallas kinnitas, et tema kuue aastased kogemused San Quentini vanglas viisid ta veendumusele, et surmanuhtlus on tähtis tegur vägivaldsete kuritegude ärahoidmiseks.

Kuritegevus on sotsiaalne vähktõbi ja meie peame sellele lähenema nagu igale teisele vähjahaigusele. Lõpetades ütles referent, et kontrollimata vägivald on kõige suurem ähvardus meie demokraatiale ja elustiilile. Praegusel keerulisel ajastul ei oota maailm uusi reegleid vaid meie vajame moraalseid mehi ja tugevaid juhte, kes annavad stabiilsuse ja kindlustavad kõigile julgeoleku.

Elin Toona „Lotukata" inglise keeles

LONDON (EH) — Hiljuti viibis lühikesel külaskäigul Londonis Elin Toona, et võtta osa tutvustamiseinest, mida korraldas kirjastus Penguini haru Kestrel Books. Eestlastele hästituntud EKK kirjastusel ilmunud „Lotukata" tõlgiti autori poolt inglise keelde ja ilmus a. 1977 USA-s tiitli all „In Search of Coffee Mountains". Nüüd ilmus raamat sama pealkirja all ka Inglismaal.

Enest võtsid osa ajalehtede kirjandusliste ülevaadete reporterid ja need, kes raamatuga olid juba tutvunud, tõstsid esile sellest hoovavat soojust ja leidsid meeldiva tillatusena, et autor ise ei ole kibestunud ega dramaatiline oma lapsepõlve läbielamuste suhtes.

Ka esines ta Michael Martini pealelõuna programmis Readingus, Thames Valley Radio 210 saates.

„Oxford Times'i" kriitik oma vastilmunud raamatute ülevaates nimetab raamatut erakordseks.

KALEVIPOEG
Õppe- ja tööraamat
Hind $2.50
Saadaval VABA EESTLASES
Abistamiskomitees
kooliõhtutel Eesti Majas
Postiteel: L. Marley, 149 Bishop Ave. Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Postikulu 50 c

● Sydney Eesti Seltsi Segakoori „Vanemuine" aastapeakoosolekul valiti uude juhatusse Agnė Lübek — esimees, Külliki Poole abiesimees, Helma Tooming — sekretär, Mara Maasepp — laekur, Peter Maasepp — varahoidja, Udo Valgemäe — koorivanem ja Endel Adamson — koorivanema abi.

VABA EESTLANE

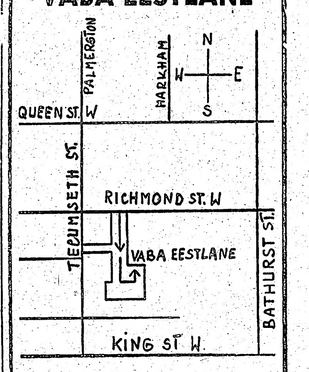

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 17. aprillil 1979 — Tuesday, April 17, 1979

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 22. aprillil kell 11 hommikul. Jutlustab Vancouveri Peetri koguduse õpetaja Toomas Vaga. Mängivad solistid harpsikordil. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul. Leericelsed kell 11 hommikul.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 29. aprillil kell 11 hommikul. Mängib leerilaste ansambel.

NAISRINGI KOKKUTULEKUD kolmapäeviti kell 6 õhtul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kella 6—8 õhtul. Tel. 483-5847, 483-4103.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
662 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 22. aprillil kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded. Kõneleb jutlustaja E. Saraoja.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühapäeval, 22. aprillil koguduse 30. AASTAPÄEVA tähistamise jumalateenistus kell 4 p.l. Koguduse nõukogu ametisse õnnistamine — piiskop Karl Raudsepp. Jutlus Thomas Vaga — Vancouveri Peetri Kog. õpetaja. Solistid Valve Tali ja Hilda Sepp. Hamiltoni Eesti Segakoor ja „Helletajad" Olaf Kopvillemi juhatusel. Orelil Roman Toi. Kohvilaud. Kohvilaua eeskava: Luule- ja lauludepõimik. Hamiltoni Eesti Segakoor ja „Helletajad". Klaveril Eva Rammo. Juhatab Olaf Kopvillem.

Pühapäeval, 29. aprillil JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

Õpetaja kõnetunnid teisip. ja neljap. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
383 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 8—8.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Neljap., 19. apr. kell 7.30 õ. mag. Mare Toompuu ettekanne sotsiaaltööst.

Pühap., 22. apr. kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 homm. USKLIKNAISTE PÜHAPÄEV. Jumalateenistust sisustab koguduse naisring. Tütarlaste trio. Kell 6 õ. VÄLISMISJONI ÕHTU. Kõneleb dr. A. Laur, vokaalansambel „Gloria".

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Pastor dr. Allan Laur,
6 Wiarton Crt. Thornhill, Ont.
L3T 2P4. Tel. 889-0591.

Laup., 21. apr. kell 7 õ. PIIBLITUND, dr. Allan Laur.

Pühap., 22. apr. kell 1.30 p. KOOSOLEK KOGUDUSE LIIKMETELE. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb dr. A. Laur, duett ja naiskoori laule.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich,
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.
kantseleis, telefon 921-9417.

Jumalateenistus ühenduses EELK Kanada Praostkonna Sinodiga on laup., 21. apr. kell 4.30 p.l. armulauaga. Jumalateenistusest võtavad osa kõik eesti õpetajad Kanadas. Jutlustab õp. T. Vaga Vancouverist.

EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS on pühap., 7. mail kell 3 p.l.

Segakoori meeleoluline muusikaline pärastlõuna

Toronto Eesti Segakoori ja Estonia Orkestri ühine muusikaline pärastlõuna North York raekoja üheaastaseks saanud avaras vestibüüls oli kõigepealt harukordne juba selletõttu, et see oli aegsasti välja müüdud. See huvi süvendav moment võib tulevikus olla omaette edutavaks aspektiks järgmistele kontsertidele.

Uus moodne ruum, metalli ja betoonkonstruktsioon andis hea kõla. Üle 70-liikmeline segakoor oli heas laulutujus ja pani avara ruumi helisema. Külaliste hulgas oli ka North Yorgi linnapea Mel Lastman, provintsi parlmendiliige John Williams ja endine Ontario prokurör Dalton Bales. Enne kontserti tervitas T.E.S. esimees V. Rein külalisi, avaldades kahetsust, et paljud pidid ruumipuudusel kontserdilt ära jääma, kuna pääsmed olid aegsasti müüdud. Ta lubas järgmine kord seda vältida. Järgnevalt linnapea M. Lastman ütles lühikese tervituse.

Kontsert algas segakoori lauludega. Esimeseks Miina Härma „Looja kiitus", siis M. Lüdigi „Karjase laul" ja O. Merikanto „Romanss". T.E. Segakoori naislauljaist moodustatud naiskoor laulis J. Aaviku seatud eesti rahvalaulu „Käokene kulda lindu", Salme Purre „Üle kodumäe", R. Pätsi „Linnukene mäel" ja A. Vedro „Midrilind", viimase puhul olid saatjaiks kanneldajad Alfred Kuus ja Peeter Laaniste.

Esimene pool lõppes kanneldajate solistiosaga, kus nad esitasid popurrii valsiviisidest, „Mu meelen kuldne kodukotus",

A. Kuusi seatud „Kandlepolka", mõned „kanada helitööd" ja lõpetasid hoogsa marsiga „Karksi mägedes".

Teine kontserdi pool algas Estonia orkestri esinemisega, kes esitas L. Virkhausi „Eesti rapsoodia I" ja R Kulli ning R Ploomi seatud „Popurrii eesti viisidest". Sellejärel liitusid ka lauljad orkestriga, esitades koos ungarlase D. Dezso „Serenaadi" ja S. Purre „Jaaniõhtu". Segakoor kanneldajate saatel laulis J. Aaviku seatud eesti rahvaviisi „Meie Mihkel". Koor laulis üksinda C. Kreeki „Ma kõndisin vainul" ja viimasena koos orkestriga Maimu Miido võimsa patriootilise laulu „Me tuleme". Viimane tuli kordamisele.

Pärast laule andis koori esimees V. Rein üle lillekimbud koori- ja orkestrijuhile Uno Kookile, Estonia orkestri esimehele H. Kasenurmele, kanneldajaile A. Kuusele ja P. Laanistele, mis järgi kooriliige Maimu Usin ulatas lilled ka T.E. Segakoori esimehele V. Reinule.

T.E. Meeskoori poolt ütles tänusõnad koori esimees A. Raag kuna Salme Vesi ulatas kodumaised karikakrad orkestri ja koori esimeestele.

Pärast lilledega tänutähistamist lõppes kontsert ühise Eesti hümniga.

Pärast kontserti pakuti all kohvikus kõigile kontserdi külastajaile kohvi ja küpsiseid, andes võimaluse veel omavaheliseks vestlemiseks enne palmipuudepüha rohkesse lumesajusse väljumist.

Kontsert oli meeleloluline ja kava valitud selline, et see kevadmeeleolu sisendas ja heledama, rõõmsama laulumulje jättis. Tamara Norheim teadustajana andis igale laulule mõnusatoonilise iseloomustuse, valmistades sellega kuulajad ette järgnevale laulule. Uno Kook valitses oma kahte muusikalist gruppi oskuslikult tuues esile nende võimed. Orkester on kasvanud üle 30-liikmeliseks ja on heas vormis.

Näib, et lähenev laulupidu on kooriliikmete arvu suurendanud, et seda juubeilaulupidu igati meeldejäävaks kujundada.

Kandlemuusika oli solistiosas. Võibolla just siin oli märgatav repertuaarisisuline puudujääk. Kui laulud peale paari hea erandi olid eesti heliloojate looming, siis sinna vahele mahutatud lihtsate tantsulaulude tsükkel pidanuks küll ära jääma, vähemalt valsside popurii ja mõned „kanada helitööd", mis Kanada muusikat ei esitanud. Kui sellised on toredad palad tantsuõhtule, siis tasemega kontserdil pidanuks ka kandlemuusika olema samal tasemel kontserdi ühtsuse pärast. Tõenäoliselt kui on eesti rahvaviise suudetud seada kooridele ja orkestrile, suudetakse seda seada ka kandlele.

Kõiki kokkuvõttes oli see kaunis muusikaline pärastõuna, millest hea meeleoluga tagasi tuldi.

Sündmuste kalender

Neljapäeval, 19. aprillil kell 7.30 õ. Tartu College'is dr. Elmar Järvesoo loeng „Iseseisvuse võitlustest ja saavutustest".

Pühapäeval, 22. aprillil kell 12 päeval Eesti Majas Eesti Pensionäride Klubi loterii.

Pühapäeval, 22. aprillil kell 2 p.l. Aino Kure klaveristuudio õpilasõhtu Tartu College'is.

Pühapäeval, 22. aprillil kell 3 p.l. Toronto Eesti Meeskoori aasta-kontsert Monarch Park Secondary School'i auditooriumis.

Kolmapäeval, 25. aprillil kell 7.30 õ. Tartu College'is Tartu Instituudi loenguõhtu: R. Andre vestleb teatrist.

Aatomijõujaama müsteerium

WASHINGTON — Ühendriikide tuumaeksperdid mainivad, et nad ei teadnud isegi veel kolm päeva pärast Three Mile Islandil asuvas aatomijõujaamas juhtunud õnnetust, kuidas likvideerida õnnetuse järeldusi ja milliseid samme ette võtta radioaktiivse kiirguse leviku pidurdamiseks. Õnnetuse põhjustas teatavasti jahutusvee taseme langus, mille tagajärjel reaktoris tekkis ülekuumenemine ja sulamise oht.

500 inimest maavärisemise ohvriks

BELGRAD — Aadria mere kaljusel rannikul toimus möödunud pühapäeval tugev maavärisemine, mis esialgsete andmete kohaselt nõudis vähemalt 500 surmaohvrit. Maavärisemise piirkond asus osalt Jugoslaavia ja osalt Albaania territooriumil, kusjuures katastroofi tõttu kannatasid rohkem Jugoslaavia maaalad.

New Yorgis valmistutakse laulupeole sõiduks

NEW YORK (VES) — New Yorgi Eesti Meeskoor teeb ettevalmistusi osavõtuks Torontos toimuvast Põhja-Ameerika laulupeost, millega tähistatakse Eesti laulupidude 110. aastapäeva. Laulupidu toimub Ühendriikide pikal nädalalõpul 25., 26. ja 27. mail, millele järgnev esmaspäev on USA-s riiklik püha, Memorial Day.

Koor on Toronto-matkaks varunud bussid, millede saamiseks oli pika nädalalõpu tõttu küllalt raskusi nii aja osas kui ka sõiduhinnaga.

Kava kohaselt sõidavad bussid välja Eesti Maja juurest reede, 25. mai õhtul kell 7.30. Torontosse jõutakse laupäeva, 26. mai hommikul kell 7. Tagasisõit New Yorki algab Torontost pühapäeva õhtul kell 8.

Verine revolutsioon põhjustab tülisid

TEHERAN — Iraani muhameedlaste juhtivates ringkondades on tekkinud suured lahkhelid ajatollah Khomeini revolutsiooniliste kohtute tegevuse ja paljude inimeste kergekäeliselt hukkamise pärast. Ajatollah Mahmoud Taleghani, keda peetakse üheks populaarsemaks muhameedlaste juhiks, on avalikkusest kadunud ja läinud peitu, protesteerides sellega Khomeini brutaalsuse ja iraani rahva õiguste mahatallamise vastu. Ajatollah Taleghani on tema sõprade andmeil deklareerinud, et ta mõistab teravalt hukka vastutustundeliste elementide tegevuse ja illegaalsete vanglate käiku rakendamise.

Nalja

Kaks näitsikut värbavad end filmidirektori juures. Esimene tuleb peagi direktori kabinetist välja ja ütleb teisele:

„Anny, pane end ruttu riidesse. See direktor tõepoolest teeb intelligentsitesti.

Revolutsioonikohtud Iraanis töötavad jooksval lindil

Endine peaminister ja välisminister hukati

TEHERAN — Iraani revolutsiooniline kohus alustas pärast paarinädalast vaheaega uuesti salajaste protsessidega ning mõistab jooksval lindil surma endiseid juhtivaid sõjaväelasi ja riigimehi. Surmamõistetute hulgas on terve rida kindraleid, endine peaminister Amir Abbas Hoveida ja edine välisminister Abbas Ali Khalatbari. Kogusummas on surma mõistetud juba üle saja inimese.

Kindralitest langes revolutsioonilise kohtu hukkamismeeskondade ohvriks ka endine lennuväe ülem kindral Amir Housein Rabi,

kes reetis shahhi ja läks varsti pärast Khomeini poolt organiseeritud demonstratsioonide algust revolutsionääride poole üle.

Kuna kohtuprotsessid on salajased, siis ei ole avalikkusel teada, kes on kohtunikud. Samuti ei ole üksikasjaliselt teada, millistel alustel kaebealuseid süüdistatakse ja kas surmaotsused on õigustatud. Üldise informatsiooni kohaselt mainitakse ainult, et kaebealused on olnud Khomeini vastased, on lasknud arreteerida shahhi vaenlasi ja on tegutsenud rahva huvide vastaselt.

Nii näiteks mõisteti parlamendi endine esimees 73-aastane Abdollah Riazi surma selle eest, et ta olevat heaks kiitnud seadusi, mis olevat rahva huvide vastased.

Külmad ja kuumad kõrbed

Prof. dr. J. Terasmäe ettekanne Toronto Eesti Aiandusklubis

T.E.A. klubi märtsikuu kokkutulekul oli lektoriks St. Catharines'is asuva Brock'i Ülikooli geoloogia osakonna juhataja prof. dr. J. Terasmäe, kes esitas arvukate valguspiltide saatel loengu teemal: „Kõrbetaimestik". Avasõna ütles klubi esimees M. Lepik, kes tegi ka ühtlasi teatavaks, et 26. aprillil on laudkonnavestlus teemal „Köögiviljad". Laudkonnas Koidula Ruberg, Valve Janson, Leida Homits, M. Lepik, E. Kuris ja M. Tamm. Laudkonnavestlusele järgnevalt toimub osavõtjate vahel seemnete vahetamine. Selleks on soovitav kõigil kaasavõtta seemnete ülejäägid.

Prof. dr. J. Terasmäe leidis kokkuvõttes, et maailmas leidub külmi ja sooje kõrbeid. Ühtlane kõrbetes on vee puudus. Põhja Kanada tundra moodustab külma kõrbe, Arizonas aga näiteks asub soe kõrb. Kõrbed on tekkinud miljonite aastate jooksul.

Külmas kõrbes esineb nn. permafrost, maapind sulab seal suvel ainult natukene pealt, kasvuaeg on lühikene, taimed on madalad (kuni 5 sm kõrged).

Külm kõrb on jäärikas. Pikk talv on teinud taimed vastupidavaks. Õhk on vahetevahel niiske aga sademeid ei ole palju. Siin esinevad teiste taimede hulgas ka murakad. Kuumas kõrbes, nagu Arizonas, esinevad väikesed põõsad ja üksikud lilled, tääkliiliar-yuccad kasvavad seal edukalt. Kaktustel esinevad kaunid õied.

Kõrbes elavad linnud kaktuste tüvede sees.

Liivaluited on vahest 15 miili pikad, rohukate puudub. Kus on palju lahtist liiva seal esinevad ainkult üksikud taimed. Kui vett ei ole siis esinevad punakad kivid. Järgnevalt vaatles lektor Austraalit, Aafrika jt. kõrbeid. Ta leidis, et kõrbetaimede okstel on vähe lehti. Austraalia kõrbes esinevad poinsettiad on mujalt sissetoodud. Siin puuduvad aga kaktused. Austraalia kõrbe idapoolsetel aladel on rohkem niiskust, seal on ka taimed ja nende lehestik tugevam. Lahtise liiva piirkondades esineb isegi lehtedeta taimi.

Hästi nauditavatele valguspiltidele ja huvitavale loengule järgnes arutlus, kus nii mõnigi osavõtja tõi esile oma muljeid kõrbetest.

EKs

Markov mõrvati Moskva korraldusel

LONDON — 1945. aastal ärahüpanud N. Liidu KGB mõrvaosakonna endine juhataja Nikolai Khoklov kinnitab, et kommunistlikust Bulgaariast põgenenud ning läänemaailmas kommunismivastase kampaaniaga ühinenud Georgi Markov langes KGB mõrvarite ohvriks, kes tapsid ta surmava mürgi verre süstimisega. Markov põgenes 1970. aastal Bulgaariast läänemaailma ja tegutses Inglismaal, kus ta oli Vaba Euroopa raadiosaatejaama teenistuses saates antikommunistlikke raadiosaateid Bulgaariasse. Markov suri möödunud aasta 7. septembril, neli päeva pärast seda kui üks tundmata mees lõi talle tänaval vihmavarju otsaga reide, süstides talle verre surmavat mürki. Nikolai Khoklov kinnitab, et Bulgaaria poliitiline politsei allub täielikult N. Liidu kontrolli alla ning et korraldus Markovi mõrvamiseks tuli KGB peakorterist Moskvast.

Dachaus hukati ka eesti kodanikke

TV-film „Holocaust" toob võtteid Saksamaalt reast Hitleri juutide hävitamislaagreist, milledest turistidele kättesaadavam Dachau Müncheni lähedal. See hävituslaager on säilitatud täielikuna kujul, nagu see töötas. Seal on alles ka ahjuderida, kus pärast gaasiga inimeste hukkamist laibad põletati.

Ahjuderea kõrval on seinale asetatud pärjad nende riikide kodanike mälestuseks, kes pärast nende hukkamist ahjudes tuhastati. Teiste hulgas on seinal ka pärg Eesti sini-must-valge lindiga. Pärg on alt teises reas keskmine.

EPL

Eesti Kunstide Keskuse 1978. a. fotovõistluse kategoorias „Üks meeldejääv moment perekondlikust sündmusest" võitis esimese koha Enn Alfred oma värvifotoga „Isa lapsega". Käesoleva aasta fotovõistluse teemad on 1) Eestlased Kanadas, 2) Looduse tujukused: vihma-lumesadu, tuul, raju, äikesetorm jne. ja 3) Laps, lapsed. Töödе esitamise tähtpäevaks on 1. november 1979.